

Regionstyrelsen
samt
regiondirektören

2023-05-02

Fremia
Box 16355
103 26 Stockholm

Besöksadress
Klara Södra Kyrkogata 1
Stockholm

08-702 54 00
info@fremia.se
fremia.se

Nyttja möjligheterna till mer idéburen välfärd i er region

Idéburna organisationer berikar den svenska välfärden, och gör stor skillnad för människor i utsatta livssituationer. Sedan den 1 januari i år finns lagregler som ger er region nya möjligheter att erbjuda era invånare välfärdstjänster i idéburen regi.

Vi tror att välfärden mår bra av alternativ vid sidan av den region-drivna verksamheten. Men den idéburna sektorn har inte växt på det sätt som många hade hoppats och trott när välfärden öppnades för konkurrens.

Varför mer idéburen verksamhet?

Det finns många goda skäl att se till att den idéburna sektorn växer. Den bidrar till verklig valfrihet och mångfald. Den står stark i sina värdegrunder som främjar ett gott bemötande av de människor som verksamheten är till för. Den är nytänkande och innovationsdrivande. Många idéburna verksamheter engagerar också volontärer vid sidan om det professionella. Det skiljer dem från såväl offentliga som privata, kommersiella aktörer. När människor ger av sin tid, skapas mervärden i form av engagemang och tillit. Om det uppstår ett överskott återinvesteras det i verksamheten.

Nu finns också starka kvalitetsargument för mer idéburen verksamhet i välfärden. Forskare från Göteborgs universitet visar i en studie att idéburna äldreboenden sammantaget har bäst kvalitetsresultat. Bättre än kommunernas egna äldreboenden och bättre än alla andra former av privat drivna äldreboenden. En populärversion av studiens resultat bifogas och kan [laddas ner här](#).

Trots alla dess mervärden står de idéburna organisationerna i dag för en så liten del av den totala välfärden som tre procent.

Nyheter i LOU Och LOV ger nya möjligheter

Sedan årsskiftet finns nya bestämmelser som innebär att regionen kan reservera rätten att delta i upphandlingar till idéburna organisationer i välfärden, enligt LOU. Likaså kan regionen reservera rätten att delta i valfrihetssystem, enligt LOV (primärvården är undantagen).

Med stöd i lagändringarna kan ni i regionledningen skapa möjligheter för mer idéburen välfärd i regionen. Famna och Fremia har, med hjälp av Reuterman advokatbyrå, tagit fram en juridisk vägledning för att underlätta för er att använda de nya lagreglerna. Den beskriver hur lagen kan tillämpas och vad som definierar en idéburen aktör i välfärden. Den juridiska vägledningen går att [ladda ner här](#). Den bifogas också skrivelsen.

IOP – ytterligare en samverkansmodell

Ytterligare en väg att samverka med idéburen sektor och civilsamhället är IOP, idéburet offentligt partnerskap. IOP kan vara ett bra sätt att gemensamt och långsiktigt möta viktiga samhällsutmaningar.

Famna och Fremia har gjort en gemensam kartläggning av 94 IOP:er i 13 kommuner och fem regioner. Rapporten beskriver vad ett IOP är och hur det fungerar, när det är en passande samverkansform och vilka juridiska förutsättningar som gäller. Vi hoppas att ni kan inspireras av hur man i kommuner och regioner har skapat IOP:er för att laga glipor i välfärden. Vår kartläggning går att [ladda ner här](#). Den bifogas också skrivelsen.

Fortsatt dialog

Det är vår förhoppning att ni med hjälp av de nya möjligheterna i lagstiftningen, samt IOP, kan få mer idéburen verksamhet i er region. Vi uppmanar er att föra dialog med idéburna organisationer och föreningslivet om hur ni tillsammans kan fortsätta utveckla välfärden och lämpliga former för det. Hör gärna av er till oss i Famna och Fremia om ni har frågor eller funderingar.

Med vänlig hälsning

Ulrika Stuart Hamilton

Ulrika Stuart Hamilton
Generalsekreterare
Famna

Karin Liljeblad

Karin Liljeblad
Senior branschexpert
Fremia

Kontakt: Karin Liljeblad, karin.liljeblad@fremia.se 0720-76 24 64

Hur står sig kvaliteten vid
idéburna äldreboenden
jämfört med andra driftsformer?

Hur står sig kvaliteten vid idéburna äldreboenden, jämfört med äldreboenden i kommunal eller privat regi?

Vi har sammanställt de jämförande resultaten i en forskningsstudie från Göteborgs universitet som belyser den frågan.

Studien *"Provider Ownership and Service Quality: Evidence from Swedish Residential Care Homes"* (2021) är gjord av Rasmus Broma, Carl Dahlström och Marina Nistotskaya vid Institutet för forskning om korruption och samhällsstyrningens kvalitet, Göteborgs universitet.

I studien undersöker forskarna hur driftsformen påverkar vårdkvaliteten. De jämför kvalitetsdata för äldreboenden i fyra olika fristående driftsformer: idéburen regi, privatägda bolag, riskkapitalbolag och börsnoterade bolag. Motsvarande kvalitetsdata för kommunalt drivna äldreboenden presenteras, men analyseras inte djupare och diskuteras inte vidare i studien.

Kvalitetsindikatorerna och data är hämtade från Socialstyrelsens nationella enhets- och brukarundersökningar för särskilt boende för äldre under perioden 2012–2019.

Studien analyserar följande indikatorer: personaltäthet, tillgång till sjuksköterskor, omsorgspersonal med adekvat utbildning, aktuell genomförandeplan och brukarnöjdhet.

Övergripande resultat i studien

- Äldreboenden som drivs av idéburna aktörer hade sammantaget högst kvalitetsresultat på de undersökta kvalitetsparametrarna.
- Forskarna drar slutsatsen att kvaliteten vid äldreboenden i kommunal regi ligger mellan idéburna och privat drivna äldreboenden.*
- I en fördjupad analys** bland enbart fristående aktörer drar forskarna slutsatsen att idéburna äldreboenden har bättre kvalitetsresultat än äldreboenden som drivs av vinstdrivande företag.
- Idéburna äldreboenden hade högst personaltäthet, högst andel omsorgspersonal med adekvat utbildning och mest nöjda brukare. Idéburna äldreboenden hade vidare, tillsammans med äldreboenden i privatägd regi, bäst tillgång till sjuksköterskor.

På de följande sidorna presenterar vi först forskarnas resultat i den enklare analysen, där kommunernas egenregi också ingår, per kvalitetsindikator. Därefter visar vi resultaten från den fördjupade analysen, där äldreboenden i idéburen och olika former av privat regi jämförs.

* I en enkel analys (bivariat regressionsanalys, utan kontrollvariabler*) jämförs kvaliteten hos kommunala, idéburna och olika former av privat drivna äldreboenden. I den var personaltäthet den enda av kvalitetsparametrarna där kommunal regi tycks ha något högre resultat än de idéburna äldreboendena. Skillnaderna är statistiskt osäkra.

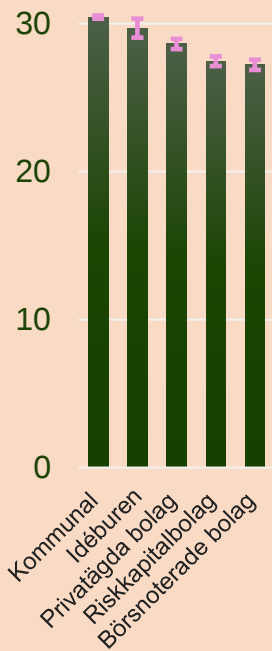
** resultaten har kontrollerats för kommunens befolkningsstorlek, medelinkomst, andel av befolkningen som är över 80, andel av befolkningen som är över 65, om kommunen har implementerat LOV i äldreomsorgen samt för andelen av äldreboendena som drivs privat. Vidare kontrollerades för typ av boende (allmänt, demensboende, servicelägenheter, korttidsboende), för boendets storlek och om boendet drivs på entreprenad.

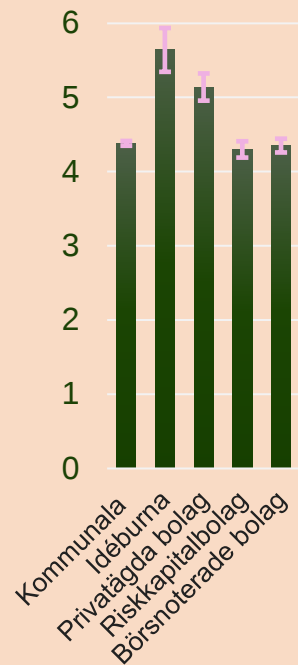
Resultat i kvalitetsjämförelse av äldreboenden 2012-2019

(enklare analys utan kontrollvariabler)

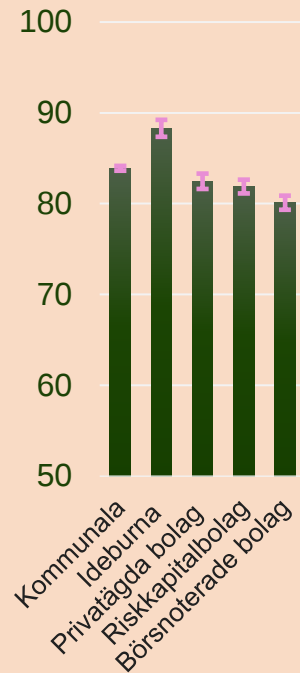
Personaltäthet

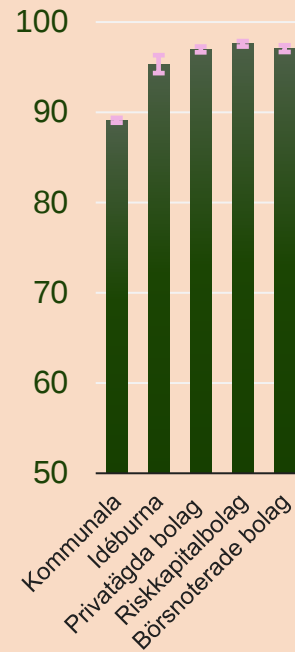
Tillgång till sjuksköterskor

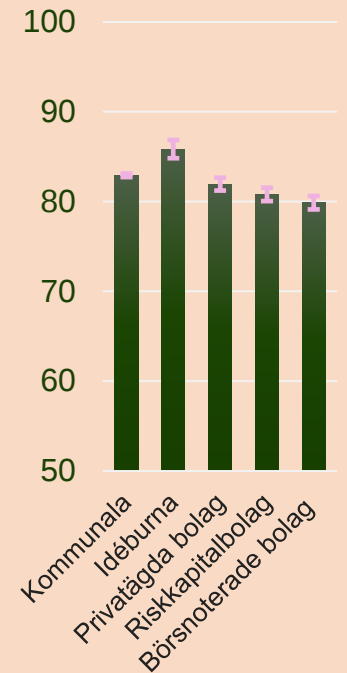
Omsorgspersonal med adekvat utbildning

Aktuell genomförandeplan

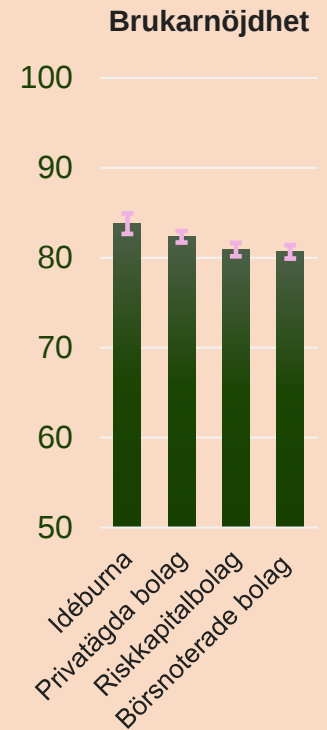
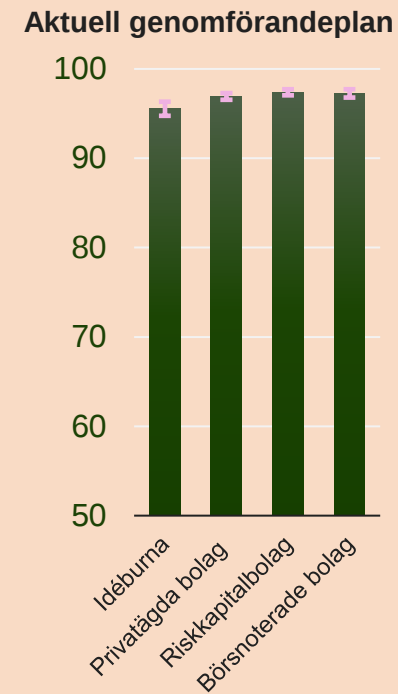
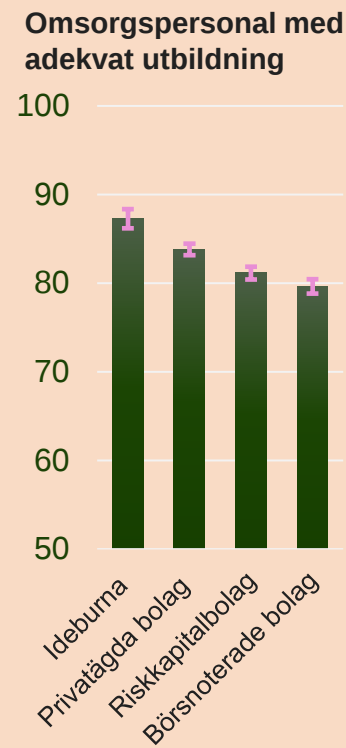
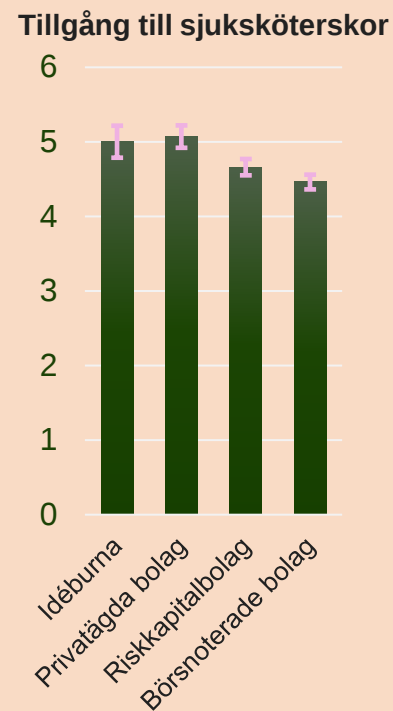
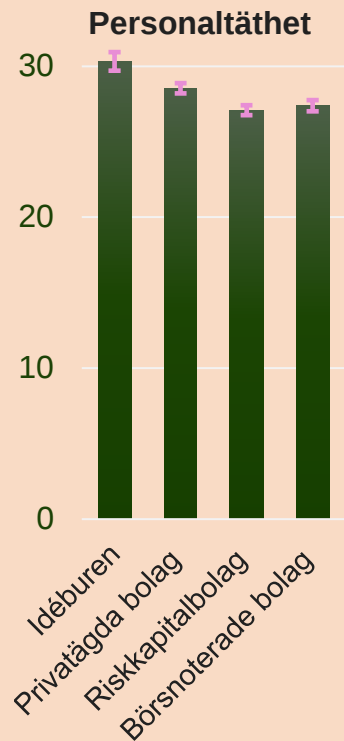

Brukarnöjdhet

Resultat i kvalitetsjämförelse av äldreboenden 2012-2019

(fördjupad analys med kontrollvariabler)

Resultat i den enklare kvalitetsjämförelsen

Analysen innehåller inga ytterligare kontrollvariabler.

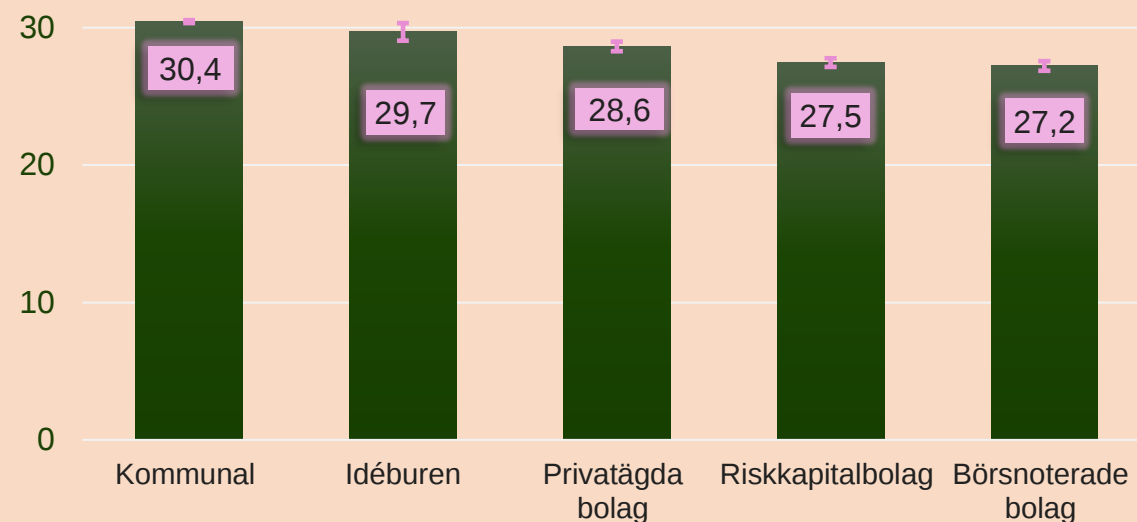
Även äldreboenden i kommunal regi ingår i jämförelsen.

Personaltäthet

(enkel analys utan ytterligare kontrollvariabler)

- Forskarna har, baserat på Socialstyrelsens enhetsundersökningar, jämfört personaltätheten vid särskilda boenden för äldre i olika driftsformer under perioden 2012–2019.
- Personaltätheten redovisas i form av antal omsorgspersonal på särskilda boenden i förhållande till antal bostäder.
- Personaltätheten tycks vara något högre vid kommunalt drivna äldreboenden än vid äldreboenden i idéburen regi.*
- Personaltätheten vid äldreboenden i idéburen regi var högre än hos alla de tre olika privata aktörerna i äldreomsorgen.

* Skillnaderna är små mellan kommunal och idéburen regi. Notera det större konfidensintervallet för idéburna äldreboenden.

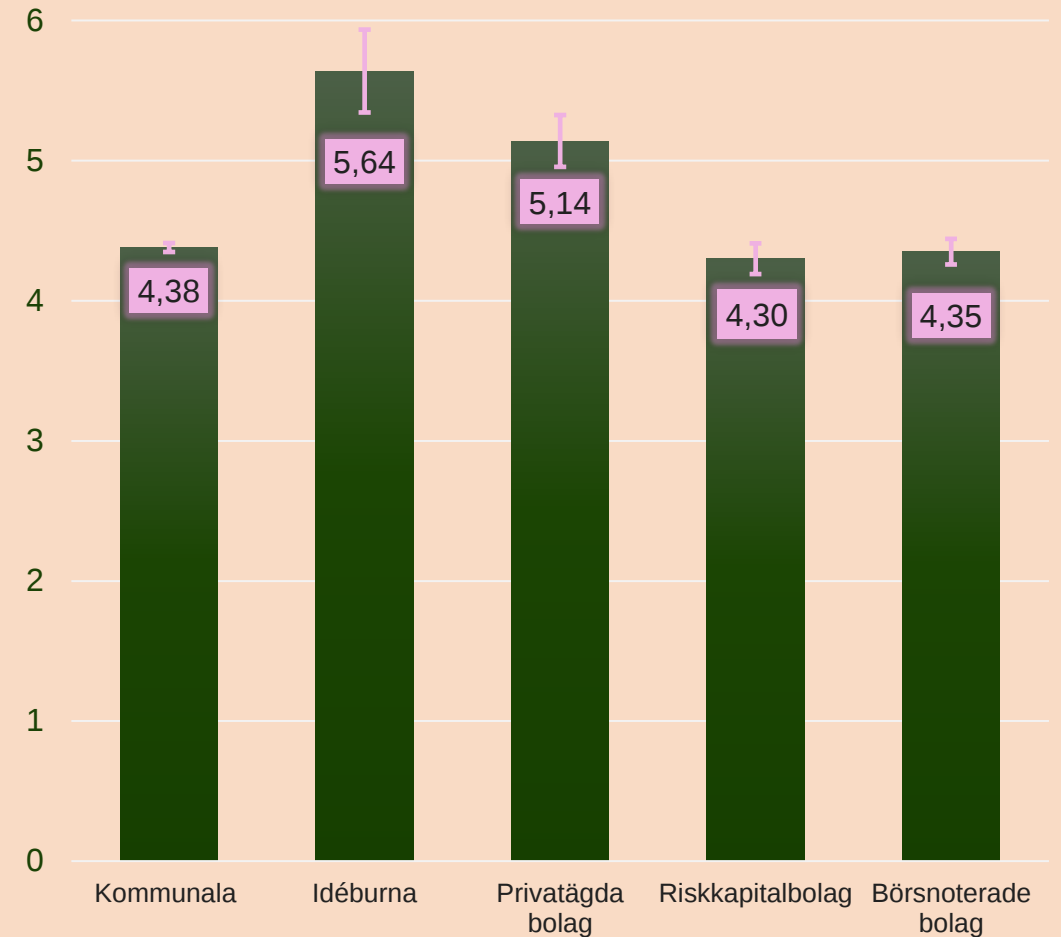
Källa: Broms, Rasmus, Dahlström, Carl, Nistotskaya, Marina. 2021.
Provider Ownership and Service Quality: Evidence from Swedish Residential Care Homes: Göteborgs universitet

Tillgång till sjuksköterskor

(enkel analys utan ytterligare kontrollvariabler)

- Forskarna har, baserat på Socialstyrelsens enhetsundersökningar, jämfört tillgången till sjuksköterskor vid särskilda boenden för äldre i olika driftsformer under perioden 2012–2019.
- Tillgången till sjuksköterskor redovisas i form av antal sjuksköterskor på särskilda boenden i förhållande till antalet patienter.
- De idéburna aktörerna tycks ha bäst tillgång till sjuksköterskor på sina äldreboenden.*

* Viss osäkerhet. Notera konfidensintervallen för idéburna och privat ägda bolag.

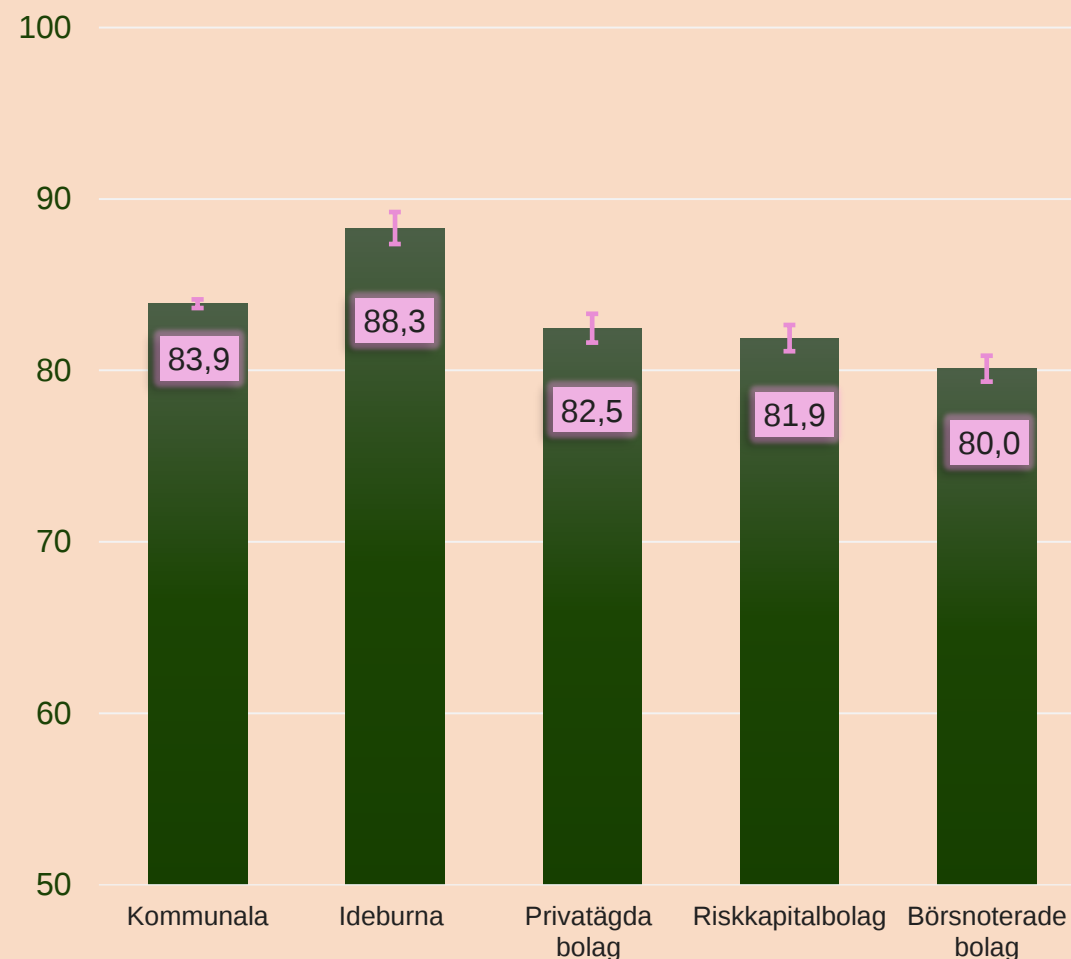

Källa: Broms, Rasmus, Dahlström, Carl, Nistotskaya, Marina. 2021.
Provider Ownership and Service Quality: Evidence from Swedish Residential Care Homes: Göteborgs universitet

Omsorgspersonal med adekvat utbildning

(enkel analys utan ytterligare kontrollvariabler)

- Forskarna har, baserat på Socialstyrelsens enhetsundersökningar, jämfört andelen omsorgspersonal med adekvat utbildning vid särskilda boenden för äldre i olika driftsformer under perioden 2012–2019.
- Andelen omsorgspersonal med adekvat utbildning redovisas i procent.
- De idéburna äldreboendena hade en högre andel omsorgspersonal med adekvat utbildning, jämfört med både kommunalt drivna och privat drivna äldreboenden.

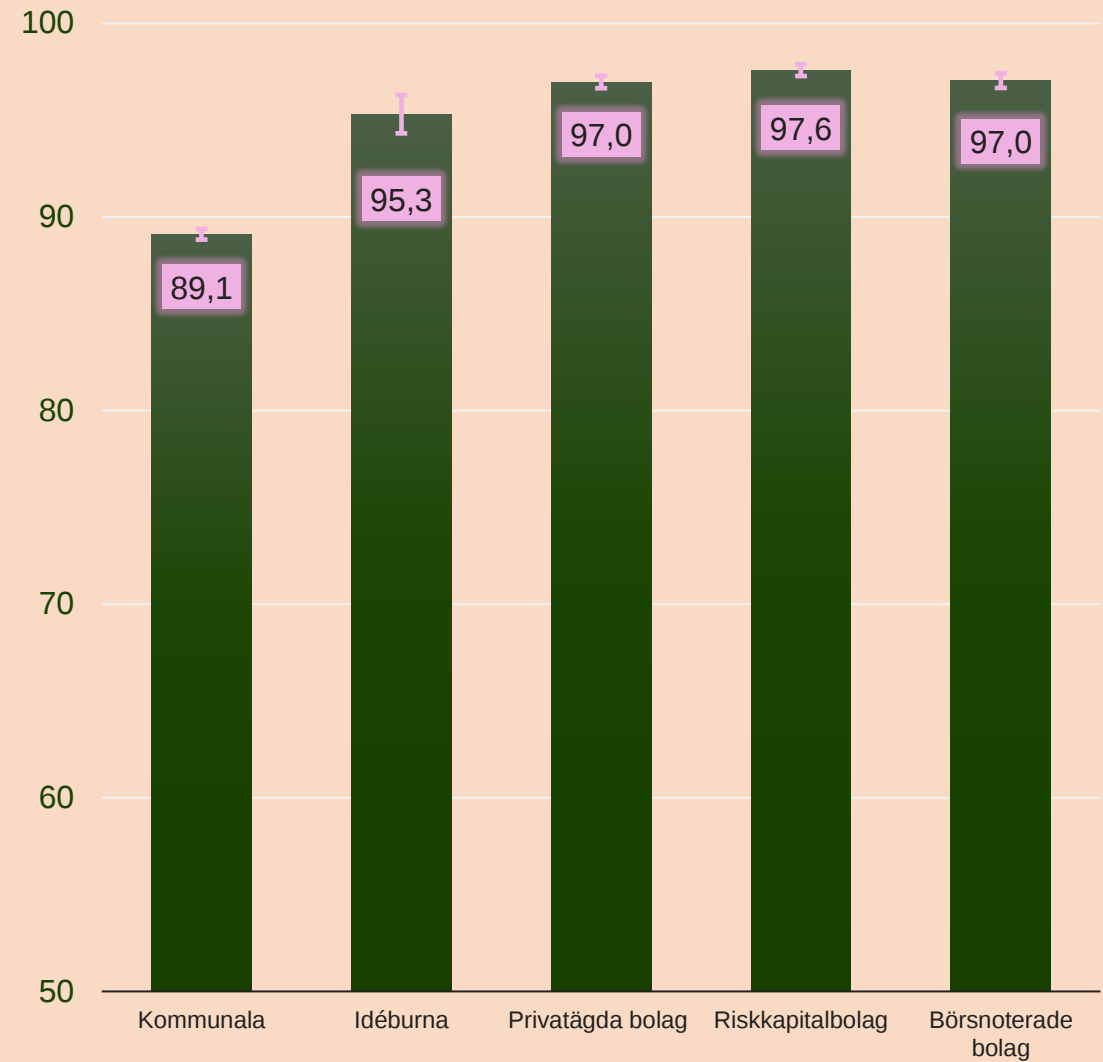

Källa: Broms, Rasmus, Dahlström, Carl, Nistotskaya, Marina. 2021.
Provider Ownership and Service Quality: Evidence from Swedish Residential Care Homes: Göteborgs universitet

Aktuell genomförandeplan

(enkel analys utan ytterligare kontrollvariabler)

- Forskarna har, baserat på Socialstyrelsens enhetsundersökningar, jämfört i vilken mån de boende har en aktuell genomförandeplan vid särskilda boenden för äldre i olika driftsformer under perioden 2012–2019.
- Genomförandeplanen är en överenskommelse mellan brukaren och äldreboendet om vilket stöd brukaren ska få utifrån de insatser som kommunen har beviljat. Andelen personer med aktuell genomförandeplan redovisas i procent.
- Aktuell genomförandeplan är den enda kvalitetsindikatorn i studien där de privat drivna äldreboendena hade bättre resultat än de idéburna aktörerna och kommunalt drivna äldreboenden.
- Hos alla kategorier av fristående aktörer, däribland de idéburna äldreboendena, hade mer än 95 procent av de äldre en aktuell genomförandeplan.
- De kommunalt drivna äldreboendena hade lägre andel boende med aktuell genomförandeplan.

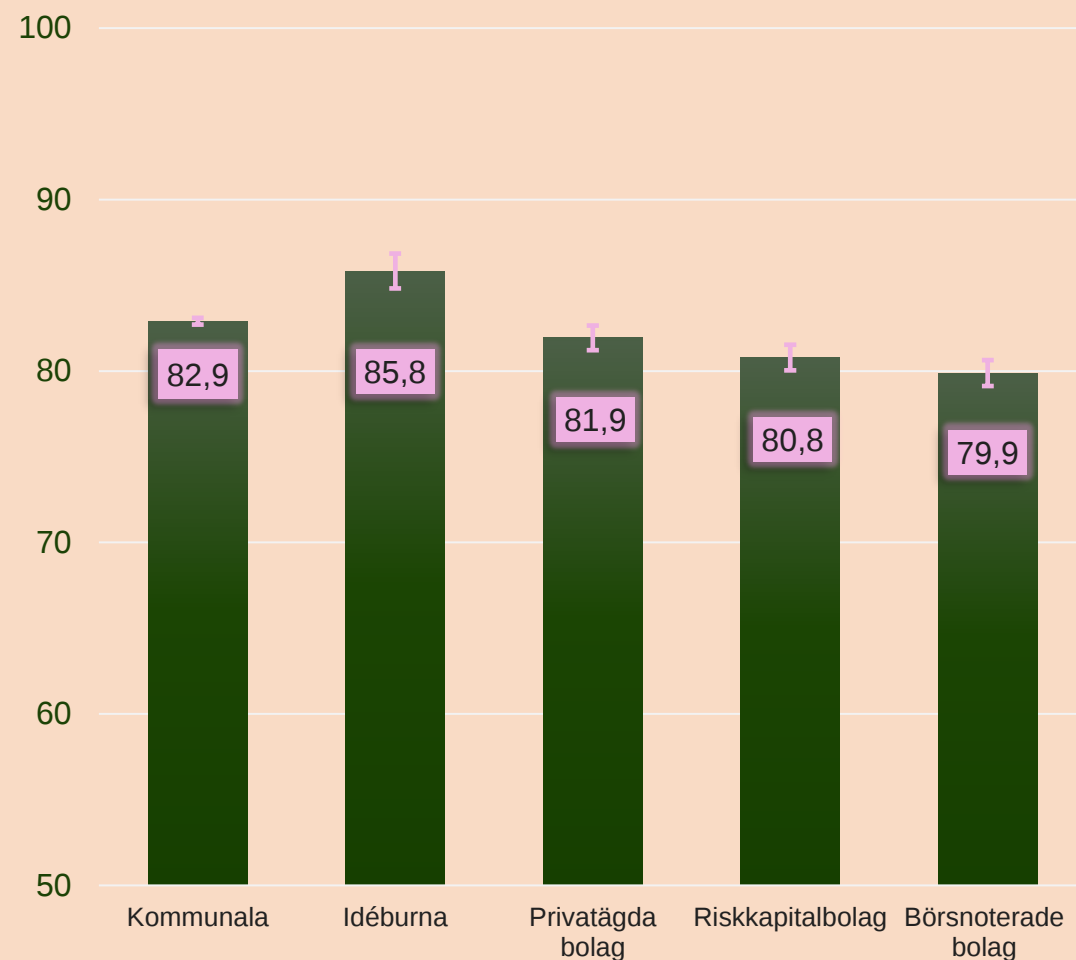

Källa: Broms, Rasmus, Dahlström, Carl, Nistotskaya, Marina. 2021.
Provider Ownership and Service Quality: Evidence from Swedish Residential Care Homes: Göteborgs universitet

Brukarnöjdhet

(enkel analys utan ytterligare kontrollvariabler)

- Forskarna har, baserat på Socialstyrelsens brukarundersökningar "Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?", jämfört den övergripande brukarnöjdheten vid särskilda boenden för äldre i olika driftsformer under perioden 2012–2019.
- Indikatorn speglar de boendes sammantagna upplevelse av nöjdhet med sitt äldreboende. Resultatet redovisas i procent.
- Idéburna äldreboenden hade högst andel nöjda brukare.

Källa: Broms, Rasmus, Dahlström, Carl, Nistotskaya, Marina. 2021.
Provider Ownership and Service Quality: Evidence from Swedish Residential Care Homes: Göteborgs universitet

Resultat för fristående aktörer i den fördjupade kvalitetsjämförelsen

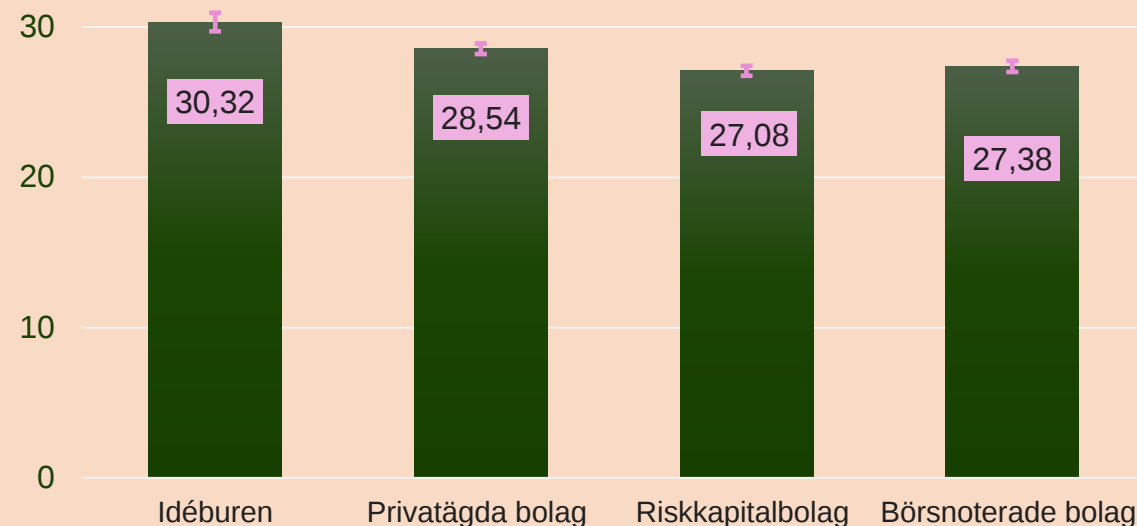
Där hänsyn tagits till följande kontrollvariabler:

kommunens befolkningsstorlek, medelinkomst, andel av befolkningen som är över 80, andel av befolkningen som är över 65, om kommunen har implementerat LOV i äldreomsorgen samt för andelen av äldreboendena som drivs privat. Vidare kontrollerades för typ av boende (allmänt, demensboende, servicelägenheter, korttidsboende), boendets storlek och om boendet drivs på entreprenad.

Personaltäthet

(fördjupad analys med kontrollvariabler)

- Forskarna har, baserat på Socialstyrelsens enhetsundersökningar, jämfört personaltätheten vid särskilda boenden för äldre i olika driftsformer under perioden 2012–2019.
- Personaltätheten redovisas i form av antal omsorgspersonal på särskilda boenden i förhållande till antal bostäder.
- Personaltätheten vid äldreboenden i idéburen regi var högre än hos alla de tre olika privata aktörerna i äldreomsorgen.

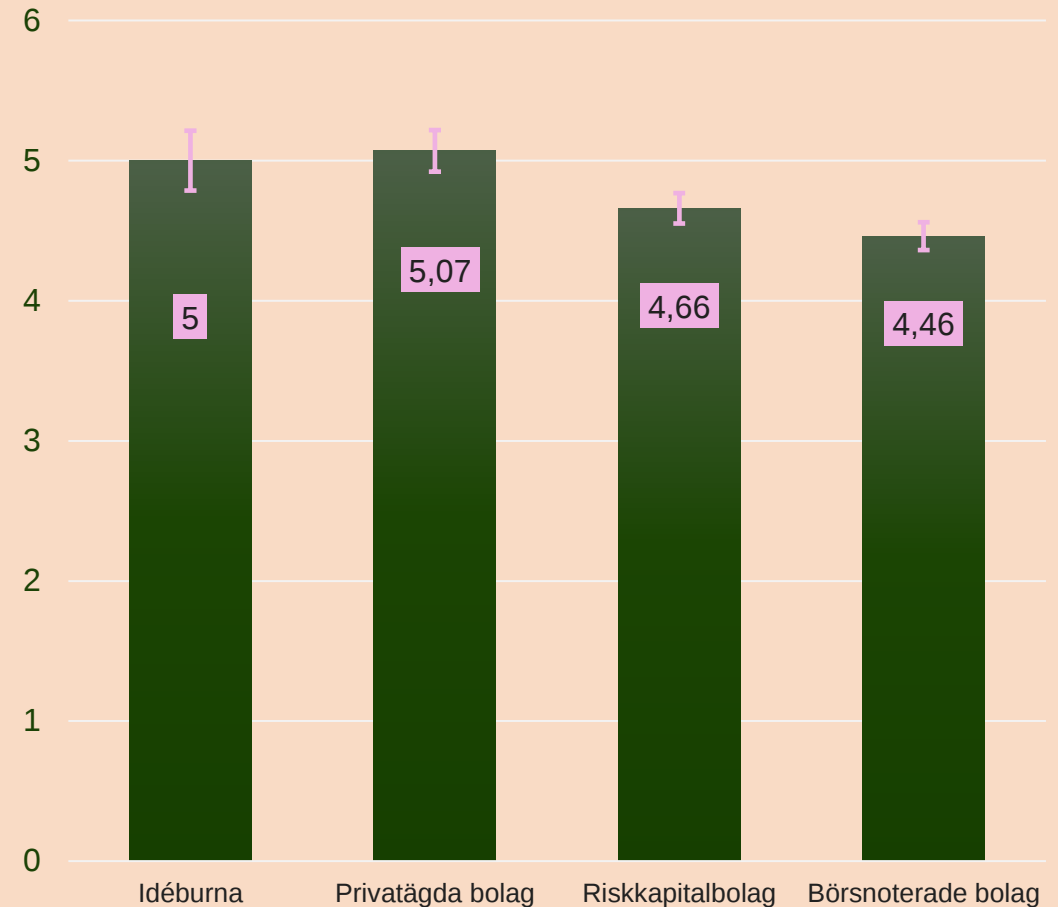

Källa: Broms, Rasmus, Dahlström, Carl, Nistotskaya, Marina. 2021.
Provider Ownership and Service Quality: Evidence from Swedish Residential Care Homes: Göteborgs universitet

Tillgång till sjuksköterskor

(fördjupad analys med kontrollvariabler)

- Forskarna har, baserat på Socialstyrelsens enhetsundersökningar, jämfört tillgången till sjuksköterskor vid särskilda boenden för äldre i olika driftsformer under perioden 2012–2019.
- Tillgången till sjuksköterskor redovisas i form av antal sjuksköterskor på särskilda boenden i förhållande till antalet patienter.
- Privatägda och idéburna äldreboenden hade bäst tillgång till sjuksköterskor. Skillnaderna mellan dessa två driftsformer är inte statistiskt signifikanta.

Källa: Broms, Rasmus, Dahlström, Carl, Nistotskaya, Marina. 2021.
*Provider Ownership and Service Quality: Evidence from Swedish
Residential Care Homes*: Göteborgs universitet

Omsorgspersonal med adekvat utbildning

(fördjupad analys med kontrollvariabler)

- Forskarna har, baserat på Socialstyrelsens enhetsundersökningar, jämfört andelen omsorgspersonal med adekvat utbildning vid särskilda boenden för äldre i olika driftsformer under perioden 2012–2019.
- Andelen omsorgspersonal med adekvat utbildning redovisas i procent.
- De idéburna äldreboendena hade en högre andel omsorgspersonal med adekvat utbildning, jämfört med alla de tre formerna av privat drivna äldreboenden.

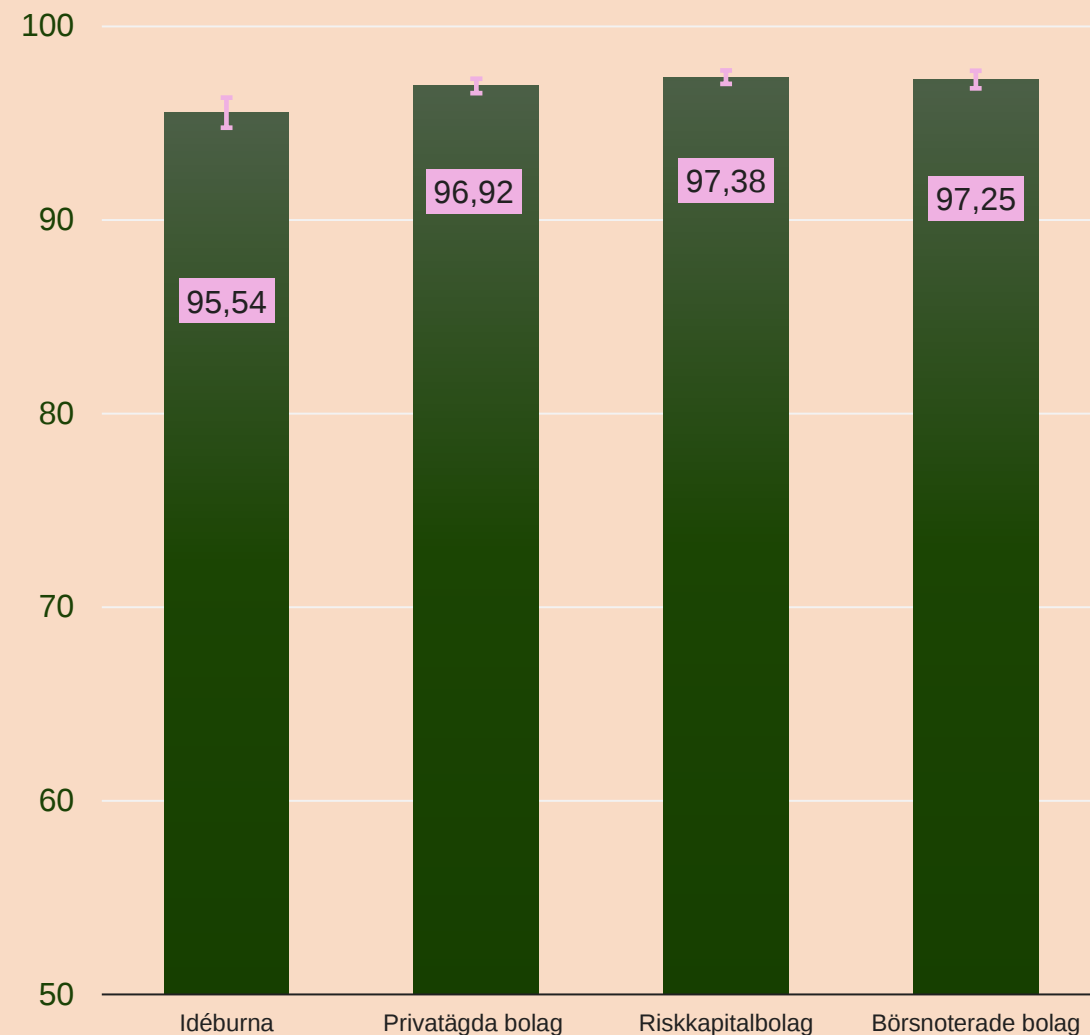

Källa: Broms, Rasmus, Dahlström, Carl, Nistotskaya, Marina. 2021.
Provider Ownership and Service Quality: Evidence from Swedish Residential Care Homes: Göteborgs universitet

Aktuell genomförandeplan

(fördjupad analys med kontrollvariabler)

- Forskarna har, baserat på Socialstyrelsens enhetsundersökningar, jämfört i vilken mån de boende har en aktuell genomförandeplan vid särskilda boenden för äldre i olika driftsformer under perioden 2012–2019.
- Genomförandeplanen är en överenskommelse mellan brukaren och äldreboendet om vilket stöd brukaren ska få utifrån de insatser som kommunen har beviljat. Andelen personer med aktuell genomförandeplan redovisas i procent.
- Aktuell genomförandeplan är den enda kvalitetsindikatorn i studien där alla de olika formerna av privat drivna äldreboenden hade bättre resultat än de idéburna aktörerna.
- Hos alla kategorier av fristående aktörer, däribland de idéburna äldreboendena, hade mer än 95 procent av de äldre en aktuell genomförandeplan.

Källa: Broms, Rasmus, Dahlström, Carl, Nistotskaya, Marina. 2021.
Provider Ownership and Service Quality: Evidence from Swedish Residential Care Homes: Göteborgs universitet

Brukarnöjdhet

(fördjupad analys med kontrollvariabler)

- Forskarna har, baserat på Socialstyrelsens brukarundersökningar "Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?", jämfört den övergripande brukarnöjdheten vid särskilda boenden för äldre i olika driftsformer under perioden 2012–2019.
- Indikatorn speglar de boendes sammantagna upplevelse av nöjdhet med sitt äldreboende. Resultatet redovisas i procent.
- Idéburna äldreboenden hade högst andel nöjda brukare.

Källa: Broms, Rasmus, Dahlström, Carl, Nistotskaya, Marina. 2021.
Provider Ownership and Service Quality: Evidence from Swedish Residential Care Homes: Göteborgs universitet

Länk till forskningsstudien

Provider Ownership and Service Quality - Evidence
from Swedish Residential Care Homes

Kontakt:

Karin Liljeblad
senior branschexpert
Fremia

karin.liljeblad@fremia.se

Fremia

Välfärdstjänster och idéburen sektor

En vägledning till reserverade upphandlingar och valfrihetssystem för offentliga beslutsfattare

Förord

Civilsamhället är genom ideella verksamheter, idéburna organisationer, privata stiftelser, sociala och värderingsstyrda företag, kooperativ och religiösa samfund en viktig och betydelsefull aktör inom den sociala välfärden. I denna vägledning benämns dessa organisationer gemensamt för idéburna organisationer. Den typ av verksamheter som dessa organisationer bidrar med är en viktig resurs i samhället och bidrar till mångfald av utförare och tjänster inom välfärden. Dessa organisationers verksamhet har ofta en stark förankring och ett stort förtroende hos de människor som är i behov av välfärdstjänster.

I jämförelse med de flesta andra länder i Norden och Europa är dock de svenska idéburna organisationernas andel av den totala välfärdsproduktionen mycket liten. Det är en av anledningarna till att riksdagen under sommaren 2022 antog ett antal viktiga lagförslag som öppnar möjligheten att reservera deltagandet i upphandlingar och valfrihetssystem för idéburna organisationer. Dessa bestämmelser trädde i kraft den 1 januari 2023. Idéburna organisationer har också sedan 1 januari 2023 möjlighet att registrera sig i ett särskilt register. Registreringen är förenad med ett krav som innebär att eventuella överskott i en idéburen organisations verksamhet inte får lämna den idéburna sektorn. Vad avser bestämmelserna om reserverade upphandlingar och valfrihetssystem står det naturligtvis kommuner, regioner och statliga myndigheter fritt att välja om de vill använda dessa möjligheter. Genom denna vägledning hoppas vi att upphandlande myndigheter inspireras till att tillämpa bestämmelserna och därigenom förbättra möjligheterna för idéburna organisationer att fortsätta vara viktiga innovatörer i välfärden genom att i högre grad vara med och delta i utförandet av offentligt finansierade välfärdstjänster.

Stockholm i januari 2023

Ulrika Stuart Hamilton, Generalsekreterare

Famna – Riksorganisationen för idéburen välfärd

Petter Skogar, Verkställande direktör

Fremia

Denna vägledning har författats av advokaterna Amir Daneshpip och Christian Martinsson vid Reuterman Advokatbyrå och på uppdrag av Famna och Fremia. Författarna har mer än 20 års erfarenhet av offentlig upphandling och anlitas ofta av organisationer inom den idéburna sektorn beträffande juridisk rådgivning och utredningsarbete.

1. INLEDNING	5
1.1 Varför en vägledning om upphandling av välfärdstjänster från idéburen sektor?	5
1.2 Till vem riktar sig denna vägledning?	6
1.3 Förkortningar	7
2. OM REGISTRERINGSLAGEN	8
2.1 Ett register för idéburna organisationer	8
2.2 Definitioner	8
2.3 Vilka får registreras?	10
2.4 Värdeöverföringar	11
2.5 Sammanfattning	12
3. RESERVERADE UPPHANDLINGAR ENLIGT LOU	14
3.1 Riktade upphandlingar till idéburen sektor	14
3.2 Reserverad upphandling enligt 4 kap. 18 § LOU	14
3.3 Reserverad upphandling enligt 19 kap. 25 § LOU	17
3.4 Reserverad upphandling enligt 19 kap. 25 a § LOU	19
3.5 Direktupphandling enligt 19 a kap. 2 § LOU	21
4. RESERVERADE VALFRIHETSSYSTEM ENLIGT LOV	23
4.1 Om LOV	23
4.2 Reserverade valfrihetssystem enligt 1 kap. 2 a § LOV	23
5. VÄGLEDNING FÖR TILLÄMPNING I PRAKTIKEN	25
5.1 Typfall 1 – ”Beslut om fler idéburna organisationer i välfärden”	25
5.2 Typfall 2 – ”Den tyska modellen”	26
5.3 Typfall 3 – ”Den reviderade upphandlingspolicyn”	26
5.4 Typfall 4 – ”De nischade verksamheterna”	27
6. KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING	29
BILAGOR	
BILAGA 1	30
BILAGA 2	33
BILAGA 3	37

1 INLEDNING

1.1 Varför en vägledning om upphandling av välfärdstjänster från idéburen sektor?

Många av dagens välfärdverksamheter har rötter i verksamheter som en gång utvecklades av såväl idéburna organisationer som kooperativa och värderingsstyrda företag. Som exempel kan nämnas barnavårdscentraler (BVC)¹, personlig assistans² och hemtjänst³. De initiativ som dessa organisationer har tagit för att utveckla nya verksamheter har spelat en viktig roll för utvecklingen av många av våra befintliga välfärdverksamheter. Samtidigt står Sverige inför stora utmaningar när det gäller tillhandahållandet och finansieringen av välfärdstjänsterna i framtiden och det kommer även fortsättningsvis att behövas en mångfald av aktörer som arbetar inom välfärden.

Det är dock lätt att tro att mångfalden bland välfärdsutförarna slagit rot och fått växa allt sedan den svenska välfärden avreglerats under de senaste 25 åren. Men så är det faktiskt inte. Fördelningen är sned. Den idéburna sektorn har en betydligt mindre andel av den totala välfärdsproduktionen i jämförelse med offentlig och kommersiell sektor. Så lite som 3 procent av den offentligt finansierade välfärden i Sverige utförs alltså av kooperativa och idéburna verksamheter. Det kan jämföras med våra grannländer där Norge har tre gånger så stor andel idéburen välfärd och Danmark cirka fem gånger så stor.⁴

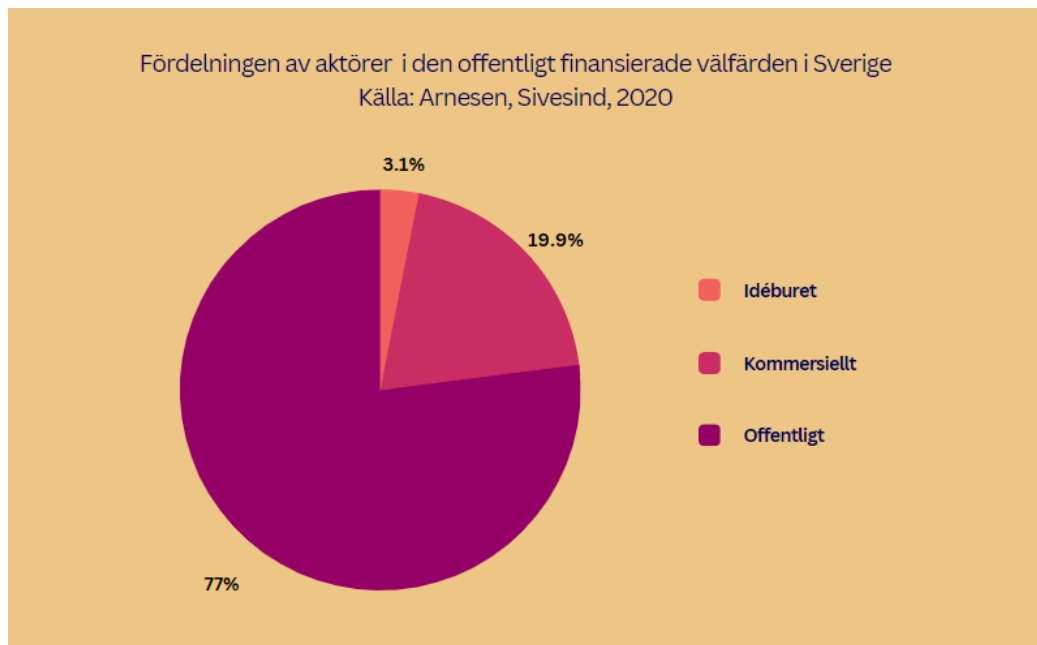
¹ Den ideella Föreningen Mjölkdroppen var föregångare till dagens BVC. Initiativtagaren till Föreningen Mjölkdroppen i Sverige var läkaren Moritz Blumenthal. Den första "Mjölkdroppen" öppnade i Katarina församling år 1901. Syftet var att dela ut gratis mjölkblandning i flaska till fattiga barn som inte ammad. Barnen undersöktes, vägdes och mättes och mödrarna fick råd och tips. Med tiden blev Mjölkdroppens verksamhet mer inriktad på att uppmuntra och ge råd om amning. 1937 fattade riksdagen beslut om att små barns hälsa skulle vara en uppgift för samhället. 1938 började barnavårdscentraler inrättas. I Stockholm ombildades föreningen till barnavårdscentral år 1940.

² 1984 bildades den ideella föreningen Stockholmskooperativet för Independent Living (STIL). STIL initierade ett pilotprojekt som omfattade ett 20-tal deltagare för att testa en verksamhet med personlig assistans i privat regi. Enbart personer med assistansbehov kunde bli medlemmar och styrelseledamöter. Pilotprojektet startade 1987 och många av de regler och rutiner som utvecklades under pilotprojektet kom att införas i LSS som trädde i kraft 1994.

³ Under 40-talet ändrades inriktningen på äldreomsorgspolitiken för att omfatta alla äldre i behov av trygghet och vård, inte längre endast de fattiga. I liten skala startade Röda Korset Sveriges första hemtjänst redan 1950 och några år senare lanserades den kommunala hemtjänsten.

⁴ Arnesen, Daniel., Sivesind, Karl Henrik., *Organisasjonlandskap i endring 2009-2019, Fra ideologisk samfunnsendring til individuell utfordring?* 2020:5.

Enligt den senast tillgängliga statistiken ser fördelningen ut enligt följande bland utförarna i den offentligt finansierade välfärden.

De nya bestämmelserna som trädde i kraft den 1 januari 2023 kan förhoppningsvis bidra till att öka mångfalden och den idéburna sektorns andel av den offentligt finansierade välfärden. Upphandlande myndigheters tillämpning av de nya bestämmelserna om reserverade upphandlingar och valfrihetssystem kan förhoppningsvis även bidra till att svara upp mot de samhällsproblem och utmaningar som idéburna organisationer identifierat. På så sätt skapas också förutsättningar för nya och innovativa verksamheter.

1.2 Till vem riktar sig denna vägledning?

Vägledningen riktar sig politiker och tjänstepersoner som vill veta mer om idéburna organisationer och tillämpningen av de nya bestämmelserna om reserverade upphandlingar och valfrihetssystem för idéburna organisationer.

1.3 Förkortningar

CPV	Common Procurement Vocabulary – ett klassificeringssystem för offentlig upphandling som används av upphandlade myndigheter för att beskriva föremålet för en upphandling
LOU	Lag (2016:1145) om offentlig upphandling
LOU-direktivet	Europaparlamentet och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling
LOV	Lag (2008:962) om valfrihetssystem
Registreringslagen	Lag (2022:900) om registrering av idéburna organisationer

2 OM REGISTRERINGSLAGEN

2.1 Ett register för idéburna organisationer

I juni 2018 gav regeringen en särskild utredare i uppdrag att ta fram ett förslag på en tydlig definition av idéburna organisationer som kan användas för att identifiera och avgränsa dessa från andra aktörer i välfärdsverksamheter. Syftet med en definition av idéburna organisationer var att främja ett ökat idéburet deltagande i välfärden genom att underlätta vid bl.a. bidragsgivning, lagstiftning, köp av verksamhet och samverkan. Utredningen fick även i uppdrag att lämna de lagförslag som ansågs nödvändiga.

Registreringslagen antogs av riksdagen den 2 juni 2022 och trädde i kraft den 1 januari 2023. Bestämmelserna i Registreringslagen innebär att idéburna organisationer i offentligt finansierad välfärdsverksamhet kan registrera sig i ett särskilt register. Syftet är att synliggöra idéburna organisationer och främja ett ökat idéburet deltagande i välfärden. Kammarkollegiet är den myndighet som har fått i uppdrag att hålla registret och bedriva tillsyn över registrerade idéburna organisationer.

2.2 Definitioner

§ 2 Registreringslagen

I denna lag avses med

idéburen organisation: en juridisk person som uteslutande har ett allmännyttigt syfte som är angivet i stadgar, bolagsordning, urkund eller motsvarande handling,

värdeöverföring: en affärshändelse som medför att förmögenheten hos en idéburen organisation minskar och som inte är av rent affärsmässig karaktär för organisationen,

forskning: detsamma som i 2 § lagen (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor.

Paragrafen innehåller en definition av vad som avses med en idéburen organisation inom offentligt finansierad välfärdsverksamhet. Definitionen innebär att varje juridisk person som vill omfattas av definitionen måste uppfylla kriterierna. Med en idéburen organisation avses en juridisk person, t.ex. ett aktiebolag, en ekonomisk förening, stiftelse eller ideell förening. Bestämmelsen omfattar även utländska juridiska personer och tar inte sikte på någon särskild associationsform.

Avsikten med begreppet "allmännyttigt syfte" är att skilja idéburna aktörer från kommersiella. Ett allmännyttigt syfte kan beskrivas på flera sätt, t.ex. att bidra till samhällets utveckling eller till

lösningen av ett samhällsproblem. Kravet på allmännyttigt syfte innebär inte att verksamheten enbart ska vara riktad till allmänheten, det räcker att det allmännyttiga syftet riktar sig till en specifik grupp.⁵

Kravet på allmännyttigt syfte innebär också att all verksamhet som bedrivs inom den idéburna organisationen ska bedrivas för det ändamålet och att organisationen inte ska ha vinst som syfte.

I paragrafen tydliggörs även vad som enligt Registreringslagen avses med värdeöverföringar. Det finns ingen särskild uppräkningslista av vad som avses med värdeöverföringar. Enligt förarbetena till bestämmelsen ska med "affärshändelse" förstås alla förändringar i storleken och sammansättningen av organisationens förmögenhet som berör på organisationens ekonomiska relationer med omvärlden, inklusive medlemmar, ägare och ledamöter. Det kan exempelvis vara fråga om in- och utbetalningar samt tillskott till eller uttag ur verksamheten av pengar, varor eller annat.⁶ I förarbetena nämns som exempel på värdeöverföringar i annan lagstiftning avhändande av egendom till underpris, förvärv av egendom till överpris, lön eller arvode för tjänster eller arbeten som inte alls eller endast delvis motsvaras av utbetalning, utlåning av medel till ränta som understiger marknadsräntan eller upptagande av lån till högre ränta än marknadsräntan. Det anges även att värdeöverföringar enligt den associationsrättsliga lagstiftningen i de allra flesta fallen även bör anses utgöra värdeöverföringar enligt Registreringslagen.⁷

Avslutningsvis framgår av paragrafen att med forskning avses detsamma som i 2 § lagen (2003:460) om etikprövning av forskning. Forskning innebär således vetenskapligt experiment eller teoretiskt arbete eller vetenskapliga studier genom observation, om arbetet eller studierna görs för att hämta in ny kunskap och utvecklingsarbete på vetenskaplig grund.

⁵ Prop. 2021/22: 135, s. 16.

⁶ A.a., s. 51.

⁷ A.a., s. 20-21.

2.3 Vilka får registreras?

§ 3 Registreringslagen

En idéburen organisation får efter ansökan registreras om

1. organisationen bedriver eller har för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet,
2. staten, en region eller en kommun inte har ett rättsligt bestämmande inflytande över organisationen, och
3. organisationen i stadgar, bolagsordning eller motsvarande handling har en bestämmelse som anger att kvarvarande tillgångar vid organisationens upplösning ska skiftas på ett sätt som inte bryter mot begränsningen om värdeöverföringar enligt 8 §.

Kravet på en bestämmelse om skiftning av tillgångar gäller inte stiftelser.

I paragrafen anges vilka krav som ställs för att en idéburen organisation ska kunna få ansöka om registrering enligt Registreringslagen. Av första stycket framgår att en idéburen organisation får, efter ansökan, registreras om den uppfyller de krav som räknas upp i bestämmelsen. Definitionen av idéburen organisation framgår av 2 § Registreringslagen.

I första stycket första punkten anges att en idéburen organisation ska bedriva eller ha för avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet. För att det ska anses finnas en avsikt att bedriva offentligt finansierad välfärdsverksamhet behövs någon form av konkretiserad indikation på att verksamheten ska börja inom överskådlig tid. En indikation kan vara att organisationen t.ex. har sökt ett visst angivet bidrag från en myndighet, ansökt om att få delta i ett valfrihetssystem eller lämnat anbud i en upphandling eller påbörjat ett ansökningsförfarande för att starta en tillståndspliktig verksamhet. Att organisationen ska bedriva välfärdsverksamhet hindrar inte att den i mindre skala även bedriver annan typ av verksamhet, om det är ett led i välfärdsverksamheten eller har en uppenbar koppling till den.⁸

Med offentlig finansiering avses alla medel som utbetalas från offentliga myndigheter till en idéburen organisation med avsikten att den ska bedriva välfärdsverksamhet samt ersättning som utgår för upphandlad verksamhet och för deltagande i valfrihetssystem. Vidare omfattas exempelvis bidrag och stöd från offentliga myndigheter, även EU-stöd och ersättning i olika samverkansformer genom t.ex. idéburet offentligt partnerskap. Även ersättning (bidrag) till enskilda huvudmän som bedriver skollagsreglerad verksamhet, statsbidrag som utgår för folkbildning till studieförbund och folkhögskolor samt ersättning för personlig assistans omfattas.

⁸ A.a., s. 52.

Med välfärdsverksamhet avses hälso- och sjukvård, hälsofrämjande verksamhet, sociala omsorgstjänster, utbildning som regleras i skollagen, utbildning och bildning som folkhögskolor och studieförbund genomför, och annan utbildning med en kommun, region eller en statlig myndighet som huvudman, aktiviteter inom arbetsmarknadsområdet samt verksamheter som syftar till att öka människors integration och inkludering i samhället eller att motverka segregation och isolering.

I första stycket andra punkten anges att staten, en region eller en kommun inte får ha ett rättsligt bestämmande inflytande över organisationen. Med rättsligt bestämmande inflytande avses detsamma som i 2 kap. 3 § första stycket offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Att den idéburna organisationen får en majoritet av sina medel från det offentliga innebär inte ett rättsligt bestämmande inflytande. Att organisationen har grundats av en offentlig aktör saknar också betydelse. Avgörande är i stället om organisationen är ägd eller styrd av det offentliga på ett sätt som innebär att det offentliga direkt eller indirekt kontrollerar den.

I första stycket tredje punkten anges att organisationen ska ha en bestämmelse i sina stadgar, sin bolagsordning eller motsvarande handling som anger att kvarvarande tillgångar vid organisationens upplösning ska skiftas på ett sätt som inte bryter mot begränsningen beträffande värdeöverföringar i 8 § Registreringslagen.

Enligt andra stycket omfattas inte stiftelser av kravet på att ange hur tillgångarna skiftas vid organisationens upplösning. För stiftelser finns särskilda bestämmelser om vad som gäller vid likvidation i 7 kap. 11 § stiftelselagen (1994:1220).

2.4 Värdeöverföringar

8 § Registreringslagen

En registrerad idéburen organisation får inte göra några värdeöverföringar annat än till andra registrerade idéburna organisationer eller till forskning.

Begränsningen i första stycket fortsätter att gälla under en tidsperiod om fem år efter att ett beslut om avregistrering meddelats för en organisation som tidigare varit registrerad enligt denna lag.

Paragrafen innehåller bestämmelser som begränsar värdeöverföringar från registrerade idéburna organisationer. Enligt första stycket får en registrerad idéburen organisation inte göra några värdeöverföringar annat än till andra registrerade idéburna organisationer eller till forskning. Vad som avses med värdeöverföring och forskning framgår av 2 § Registreringslagen.

Av andra stycket framgår att begränsningen beträffande värdeöverföringar fortsätter att gälla efter det att en idéburen organisation avregistrerats enligt 10 §. Begränsningen gäller fem år efter det att beslutet om avregistrering meddelats. Begränsningen gäller oavsett orsaken till avregistreringen.

2.5 Sammanfattning

En idéburen organisation kan ansöka om registrering enligt Registreringslagen om samtliga kriterier för registrering är uppfyllda. Det ska framhållas att registrering enligt Registreringslagen är frivillig och att registreringen enbart tar sikte på idéburen välfärdsverksamhet som är offentligt finansierad, dvs. erhåller någon form av ersättning från det offentliga för utförandet av en tjänst eller motsvarande. Idéburen välfärdsverksamhet som inte är offentligt finansierad berörs alltså inte av definitionen.

Av förarbetena till Registreringslagen framgår att en central del av att kunna registreras som en idéburen organisation bör vara att de medel som genereras i verksamheten ska användas för organisationens allmännyttiga syfte, t.ex. i form av återinvesteringar i den egna verksamheten.⁹

Regleringen i 8 § Registreringslagen syftar alltså till att säkerställa att medel som genereras i en registrerad idéburen organisation inte används för andra syften, som t.ex. att berika någon enskild. Som huvudregel ska eventuella överskott i en idéburen organisations verksamhet inte lämna den idéburna sektorn. Dock är värdeöverföringar till andra registrerade idéburna organisationer är tillåtna. Det framgår också av förarbetena att affärshändelser av en affärsmässig karaktär inte omfattas av förbudet i 8 § Registreringslagen. Det kommer således även fortsättningsvis vara möjligt att samarbeta med andra organisationer i projekt i den utsträckning eventuella utgående betalningar följs av en motsvarande prestation.

Registreringslagen uppställer heller inget krav på associationsform. Det innebär att även ekonomiska föreningar kan omfattas av definitionen, även om ekonomiska föreningar kännetecknas av att de har till syfte att främja medlemmarnas intressen genom ekonomisk verksamhet som medlemmarna deltar i. En ekonomisk förening som har ett renodlat sådant syfte kan dock inte anses ha ett allmännyttigt syfte enligt Registreringslagen, vilket innebär att en sådan förening inte kan vara "idéburen" enligt definitionen i 2 § Registreringslagen. Dock utesluter inte lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar att en förening registreras som ekonomisk trots att verksamheten eller syftet endast till viss del är av det slag som krävs enligt

⁹ Prop. 2021/22:135, s. 18.

den lagen. Ekonomiska föreningar kan alltså även ha andra syften än rent ekonomiska, t.ex. sociala och ändå uppfylla kriterierna för vad som gäller för ekonomiska föreningar. Vidare präglas lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar av en kooperativ princip som innebär att medlemmarna deltar i verksamheten, och i de kooperativa principerna ingår att kooperativ arbetar för en hållbar utveckling av sina lokalsamhällen. Ekonomiska föreningar kan därför utgöra idéburna organisationer enligt Registreringslagen under förutsättning att verksamheten bedrivs med ett allmännyttigt syfte och de övriga kriterierna i Registreringslagen uppfyllda. Det viktiga är att verksamheten som helhet bedrivs för att uppnå det allmännyttiga syftet. Övriga kriterier ska såklart också vara uppfyllda.

3 RESERVERADE UPPHANDLINGAR ENLIGT LOU

3.1 Riktade upphandlingar till idéburen sektor

En riktad upphandling till idéburen sektor innebär att potentiella leverantörer inom sektorn får en positiv särbehandling. I det följande redogörs det för bestämmelser i LOU som innebär att idéburen sektor kan särbehandlas. Det ges även exempel på olika typer av kontrakt som är lämpliga att konkurrensutsätta genom reserverade upphandlingar.

3.2 Reserverad upphandling enligt 4 kap. 18 § LOU

4 kap.18 § LOU

En upphandlande myndighet får för en upphandling

1. reservera deltagandet för skyddade verkstäder eller för leverantörer vars främsta syfte är social och yrkesmässig integration av personer med funktionsnedsättning eller av personer som har svårt att komma in på arbetsmarknaden, eller

2. föreskriva att ett kontrakt ska fullgöras inom ramen för ett program för skyddad anställning.

En förutsättning för att en leverantör ska få delta i en upphandling enligt första stycket är att minst 30 procent av dem som sysselsätts i den skyddade verkstaden, hos leverantören eller i programmet för skyddad anställning är personer med funktionsnedsättning eller personer som har svårt att komma in på arbetsmarknaden.

Bestämmelsen i den aktuella paragrafen är en införlivning av i princip motsvarande bestämmelse i LOU-direktivet och trädde i kraft den 1 januari 2017. Bestämmelsen anger under vilka förutsättningar en upphandling kan reserveras för ökad sysselsättning och gäller för sådana upphandlingar som syftar till att stödja integration av personer med funktionsnedsättning eller personer som har svårt att komma in på arbetsmarknaden.

I första stycket beskrivs tre slag av verksamheter – skyddade verkstäder, leverantörer vars främsta syfte är social och yrkesmässig integration av personer med funktionsnedsättning och av personer som har svårt att komma in på arbetsmarknaden, samt program för skyddad anställning. I förarbetena till bestämmelsen för lagstiftaren ett resonemang kring vilka leverantörer som kan komma i fråga. Bland annat hänvisas till SOU 2014:51 (Genomförandeutredningen)¹⁰ där det redogjordes för vilka leverantörer i Sverige som då ansågs bedriva sådan verksamhet som avsågs med bestämmelserna om reserverad upphandling, t.ex. arbetsintegrerade sociala företag. Vidare identifieras i förarbetena en annan kategori

¹⁰ Se avsnitt 3.3.3 i SOU 2014:51.

leverantörer, nämligen de som sysselsätter personer inom ramen för kommunala åtgärder för att särskilt utsatta personer ska få sysselsättning och arbete. I dessa fall kan det handla om att en socialnämnd fullgör sin skyldighet enligt 4 kap. 4 § socialtjänstlagen i syfte att stärka en individs möjlighet att komma in på arbetsmarknaden eller enligt 5 kap. 7 § socialtjänstlagen att medverka till att en individ med funktionshinder får en meningsfull fritid.

Av paragrafens *första stycke punkt 1* och *andra stycke* framgår två villkor för att en leverantör ska vara aktuell för deltagande i en reserverad upphandling, nämligen det s.k. verksamhets- och andelskravet.

För det första kan en upphandling reserveras till vissa leverantörer, nämligen "skyddade verkstäder" och "leverantörer vars främsta syfte är social och yrkesmässig integration av personer med funktionsnedsättning och missgynnade personer". Denna bestämmelse finns i 4 kap. 18 § punkt 1 LOU och kallas för "verksamhetskravet".

För det andra kan ett kontrakt villkoras med att det ska fullgöras inom ramen för ett program för skyddad anställning. Denna bestämmelse regleras i punkt 2 i samma bestämmelse och riktar sig till företag som sysselsätter personer inom ramen för olika statliga arbetsmarknadspolitiska program, oavsett verksamhetens syfte (t.ex. program för lönebidrag, extratjänster, nystartsjobb etc.). De leverantörer som kan komma i fråga under den punkt 2 har alltså inget krav på att verksamhetens främsta syfte ska vara social och yrkesmässig integration.

För båda varianterna (punkt 1 och punkt 2) gäller den grundläggande förutsättningen att minst 30 procent av dem som leverantören sysselsätter i nämnda verksamheter är personer med funktionsnedsättning eller missgynnade personer. Detta krav kallas för "andelskravet".

En anbudslämnare behöver också intyga att denne uppfyller verksamhets- och andelskravet. Av förarbetena till bestämmelsen framgår att sådana intyg kan utgöras av t.ex. stadgar eller bolagsordning. Andra motsvarande handlingar är årsredovisning, styrdokument eller annan lämplig dokumentation. Dessa exempel är inte uttömmande, det är upp till anbudslämnaren att presentera intyg eller bevis på att kraven är uppfyllda.

Bestämmelsen 4 kap. 18 § LOU ska också läsas i ljuset av LOU-direktivet. Av skäl 36 i LOU-direktivet framgår nämligen att det bakomliggande skälet till bestämmelsen om reserverade upphandlingar är att anställning och sysselsättning till personer som står långt ifrån arbetsmarknaden är av största vikt när det gäller att garantera lika möjligheter för alla. Det

primära syftet är således ett socialt skäl som handlar om att få personer som av någon anledning står lång ifrån arbetsmarknaden att komma i sysselsättning.

En avgörande fråga för hur bestämmelsen om reserverade upphandlingar ska tolkas har varit betydelsen av: *"leverantörer vars främsta syfte är social och yrkesmässig integration av personer med funktionsnedsättning och missgynnade personer"*. Högsta förvaltningsdomstolen har i ett avgörande den 6 september 2021, mål nr 5671-20, klargjort hur begreppet "leverantör" ska förstås. Med leverantör avses, utöver den faktiska juridiska personen, även de enheter inom den juridiska personen som arbetar med arbetsintegration. En enhet, inom en större juridisk person, som arbetar med arbetsintegration behöver dock styrka att dess främsta syfte är social och yrkesmässig integration av personer med funktionsnedsättning och missgynnade personer. Därtill behöver minst 30 procent av dem som enheten sysselsätter i verksamheten vara personer med funktionsnedsättning eller missgynnade personer.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande innebär att rätten att delta som "leverantör" i reserverade upphandlingar enligt 4 kap. 18 § LOU inte förutsätter en viss associationsrättslig form eller en viss legal struktur. Krav ställs enbart på verksamhetsinriktning, vilka grupper enheten arbetar med samt att en viss andel av dessa utgörs av "målgruppen" (andelskravet). Alla enheter, oavsett associationsform, får således lämna anbud i en reserverad upphandling för ökad sysselsättning. Kraven i en reserverad upphandling för ökad sysselsättning måste utformas så att alla leverantörer – oavsett organisationsform – har möjlighet att lämna anbud i en upphandling på lika villkor. Ansvar för att alla leverantörer, oavsett organisationsform, kan lämna anbud åligger den upphandlande myndigheten. Det innebär att en upphandlande myndighet måste anpassa upphandlingsdokumenten och de krav som uppställs beträffande t.ex. ekonomisk och yrkesmässig kapacitet så att även en organisatorisk enhet inom en juridisk person kan lämna anbud. En organisatorisk enhet inom en juridisk person är exempelvis inte registrerad i aktiebolagsregister, handelsregister eller motsvarande, varför det inte går att ställa ett sådant krav på den organisatoriska enheten. En organisatorisk enhet inom en juridisk person kan heller inte visa att den uppfyller ett visst "ratingkrav" enligt ett kreditinstituts mätningar. I sådana situationer bör den upphandlande myndigheten acceptera handlingar från den juridiska personen till utvisande av att den organisatoriska enheten inom den juridiska personen uppfyller kraven.

Sedan bestämmelsen trädde i kraft har ett 60-tal reserverade upphandlingar för ökad sysselsättning genomförts. En översiktlig genomgång av annonserade upphandlingar under åren 2021 t.o.m. 2022 visar att upphandlande myndigheter tillämpar den aktuella bestämmelsen

avseende leverans av fruktkorgar, tvätteritjänster, lokalvårdstjänster, arbetsträningsplatser, kafeteriatjänster, drift- och skötsel av olika anläggningar, diverse transporter av olika slag etc.

3.3 Reserverade upphandlingar enligt 19 kap. 25 § LOU

19 kap. 25 § LOU

En upphandlande myndighet får reservera deltagandet i en upphandling av tjänster som anges i bilaga 2 och som omfattas av CPV-koderna 79622000-0, 79624000-4, 79625000-1, 85000000-9 till 85323000-9, 98133000-4, 75121000-0, 75122000-7, 80110000-8, 80300000-7, 80420000-4, 80430000-7, 80511000-9, 80520000-5, 80590000-6, 92500000-6, 92600000-7, 98133110-8 och 75123000-4, för sådana organisationer som

1. har till syfte att fullgöra ett offentligt uppdrag som är kopplat till att tillhandahålla sådana tjänster,
2. återinvesterar eventuell vinst för att uppnå syftet enligt 1, och
3. har en lednings- och ägarstruktur som grundar sig på personalens ägande eller deltagande eller som kräver aktivt deltagande av personal, användare eller berörda parter.

Löptiden för kontraktet får inte överstiga tre år.

Bestämmelsen om reserverade upphandlingar enligt 19 kap. 25 § LOU är en direkt införlivning av motsvarande bestämmelse i LOU-direktivet. Den svenska bestämmelsen införlivades dock i LOU först den 1 januari 2019. Av förarbetena till den aktuella bestämmelsen framgår att regeringen ansåg att de möjligheter som finns att underlätta för idéburen sektor vid upphandling bör tas tillvara.¹¹

Paragrafen innebär en möjlighet att reservera en upphandling, dvs. att förbehålla rätten att delta i upphandlingen för vissa organisationer. Detta innebär att upphandlande myndigheter får kräva att endast sådana organisationer som uppfyller de särskilda kraven får delta i upphandlingen. Notera att bestämmelsen inte innebär någon generell rätt till undantag från krav på annonsering, utan en annonsering och konkurrensutsättning ska ske på det sätt som i övrigt föreskrivs för upphandling av tjänsterna i fråga. För att det ska vara möjligt att reservera en upphandling med stöd av 19 kap. 25 § LOU krävs att ett antal villkor är uppfyllda.

Av paragrafens *första stycke* framgår att upphandlingen ska avse en sådan tjänst som har en sådan CPV-kod som anges i paragrafen (en fullständig lista över aktuella CPV-koder för den här typen av upphandlingar finns i **bilaga 1**). Utöver detta ställs vissa krav på organisationen i fråga.

¹¹ Prop. 2017/18:158, s. 91.

Organisationen ska enligt *första stycket punkt 1* ha som syfte att fullgöra ett offentligt uppdrag som är kopplat till att tillhandahålla tjänsterna i fråga och ska dessutom, enligt *första stycket punkt 2*, återinvestera eventuell vinst för att uppnå detta syfte. Därutöver ska organisationen enligt *första stycket punkt 3* ha en lednings- och ägarstruktur som grundar sig på personalens ägande eller deltagande eller som kräver aktivt deltagande av personal, användare eller berörda parter. I paragrafens *andra stycke* finns en begränsning av hur lång kontraktstiden får vara för ett sådant kontrakt som tilldelas enligt första stycket. Av bestämmelsen framgår att löptiden för kontraktet inte får överstiga tre år. Enligt paragrafens *tredje stycke* får myndigheten, om den har tilldelat en organisation ett kontrakt för en viss tjänst efter tillämpning av första stycket under de senaste tre åren, inte på nytt med stöd av samma bestämmelse tilldela den organisationen ett kontrakt för en sådan tjänst.

Som framgår ovan är bestämmelsen i 19 kap. 25 § LOU försedd med villkor som gör att tillämpningsområdet för bestämmelsen är mycket begränsad. Inte minst för att löptiden för de kontrakt som kan upphandlas med stöd av bestämmelsen inte får överstiga tre år och att en organisation som har tilldelats ett kontrakt med stöd av bestämmelsen under de senaste tre åren inte på nytt kan tilldelas ett kontrakt på samma sätt av samma upphandlande myndighet. Såvitt vi känner till har bestämmelsen inte tillämpats av någon upphandlande myndighet sedan bestämmelsen trädde i kraft den 1 januari 2019.

Mot bakgrund av att det sedan den 1 januari 2023 finns en möjlighet att reservera upphandlingar enligt 19 kap. 25 a § LOU får bestämmelsen i 19 kap. 25 § LOU en mycket mindre praktisk betydelse. Det kan dock ändå finnas skäl att tillämpa bestämmelsen för vissa särskilda tjänster. Det finns nämligen ett fåtal tjänster i 19 kap. 25 § LOU som inte räknas upp i 19 kap. 25 a § LOU, exempelvis biblioteks- och museitjänster, kulturtjänster, sporttjänster, tjänster tillhandahållna av t.ex. ungdomsorganisationer samt fastighetsförvaltningstjänster. Eftersom det inte går att reservera de nyss uppräknade tjänsterna med stöd av 19 kap. 25 a § LOU kan en reserverad upphandling för nyss nämnda tjänster genomföras med stöd av 19 kap. 25 § LOU.

3.4 Reserverade upphandlingar enligt 19 kap. 25 a § LOU

19 kap. 25 a § LOU

En upphandlande myndighet får reservera deltagandet i en upphandling av tjänster som avses i bilaga 2 och som omfattar CPV-koderna 75200000-8, 75231200-6, 75231240-8, 79611000-0, 79622000-0, 79624000-4, 79625000-1, från 85000000-9 till 85323000-9, 98133100-5, 98133000-4, 98200000-5, 98500000-8, från 98513000-2 till 98514000-9, 75000000-6, 75121000-0, 75122000-7, från 80000000-4 till 80660000-8 för idéburna organisationer vars allmännyttiga syfte bidrar till att uppnå ändamålet med den tjänst som ska tillhandahållas.

För att kunna delta i en reserverad upphandling får den idéburna organisationen endast göra sådana värdeöverföringar som är tillåtna enligt 8 § första stycket lagen (2022:000) om registrering av idéburna organisationer. Vidare får staten, en region eller en kommun inte ha ett rättsligt bestämmande inflytande över den idéburna organisationen.

Paragrafen är ny och reglerar möjligheten att under vissa förutsättningar reservera upphandlingar, dvs. att förbehålla deltagandet i upphandlingar, för idéburna organisationer. Det finns ingen motsvarighet till paragrafen i LOU-direktivet. Utredningen Idéburen välfärd (SOU 2019:56) konstaterade att det i LOU-direktivet finns detaljerade regler om hur upphandlingar ska genomföras men att det också finns möjligheter för medlemsstaterna att anpassa sin lagstiftning efter nationella behov och önskemål. Utredningen anförde därvid att EU-domstolen vid ett flertal tillfällen påpekat att gemenskapsrätten inte inkräktar på medlemsstaternas behörighet att utforma sina system för hälso- och sjukvård och social trygghet.¹² Domstolen hänvisar i samtliga fall till den speciella karaktär som såväl hälso- och socialtjänster som organisationer som saknar vinstintresse har.

Av paragrafens *första stycke* framgår att en upphandlande myndighet får reservera deltagandet i en upphandling av tjänster som avses i bilaga 2 och som omfattar vissa angivna CPV-koder för idéburna organisationer. I **bilaga 2** finns en fullständig förteckning över vilka tjänster som omfattas av bestämmelsen.

Med "idéburen organisation" avses detsamma som i 2 § Registreringslagen. En idéburen organisation behöver däremot inte vara registrerad enligt Registreringslagen för att uppfylla kraven enligt den aktuella bestämmelsen.

Med "allmännyttigt syfte" avses detsamma som i 2 § Registreringslagen, se avsnitt 2.2 ovan för ett resonemang kring "allmännyttigt syfte". För att kunna reservera deltagandet i en upphandling för idéburna organisationer måste de deltagande organisationernas allmännyttiga syfte också kunna knytas till ändamålet med den tjänst som tillhandahålls. Det innebär dels att ändamålet med tjänsten ska motsvara organisationens allmännyttiga syfte, dels att det inte får finnas ett

¹² Se t.ex. *Sodemare C-70/9*, *Spezzino C-113/13*, *CASTA C-50/14*

vinstsyfte kopplat till utförandet av tjänsten. Ändamålet med en tjänst kan t.ex. vara att insatser för äldre människor enligt socialtjänstlagen ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande.

Av paragrafens *andra stycke* framgår vad som krävs för att en idéburen organisation ska kunna delta i en reserverad upphandling. Rekvisiten motsvarar de som finns i 3 § andra punkten och 8 § första stycket registreringslagen, se avsnitt 2.3 och 2.4 ovan för en kommentar till nämnda paragrafer. Notera att i andra stycket anges ”för att kunna delta i en reserverad upphandling”. Med det avses alltså att det vid tidpunkten för anbudsinlämning inte ska ha genomförts otillåtna värdeöverföringar enligt 8 § Registreringslagen. I praktiken behöver den upphandlande myndigheten försäkra sig om att så är fallet genom att anbudslämnare får intyga att kravet uppfylls vid tidpunkten för anbudsinlämning. Det ankommer även på den upphandlande myndigheten att säkerställa att en idéburen organisation som deltar i en reserverad upphandling uppfyller kraven under *hela* kontraktstiden. Detta kan exempelvis ske genom särskilda kontraktsvillkor enligt 17 kap. 1 § LOU.

I 19 kap. 25 a § LOU anges vilka tjänster som bestämmelsen i fråga avser genom angivandet av CPV-koder. Det är alltså föremålet för en upphandling som styr vilken eller vilka CPV-koder som ska användas. När det är påkallat kan flera CPV-koder användas i samma upphandling. De aktuella tjänsterna framgår av bilaga 2 och utgörs av ca 170 olika typer av tjänster.

Syftet med bestämmelsen i fråga är att förbättra möjligheterna för idéburna organisationer att erhålla offentligt finansierade kontrakt och att därigenom ta tillvara de särskilda mervärden som dessa leverantörer inom idéburen sektor kan erbjuda.

En kommun kan således med stöd av bestämmelsen i 19 kap. 25 a § LOU reservera deltagandet i en upphandling för idéburna organisationer som uppfyller de krav som anges i bestämmelsen. Det innebär i praktiken att en upphandlande myndighet kan reservera deltagandet i en upphandling vars föremål utgörs av en äldreomsorgstjänst, t.ex. särskilt boende, för idéburna organisationer. I ett sådant ”slutet system” konkurrerar enbart idéburna organisationer med varandra om att utföra uppdraget. Andra tjänster som kan komma i fråga är bl.a. stöd och service till personer med funktionsnedsättning, HVB-hem för barn och unga, skolläkartjänster, HLR-utbildning, familjerådgivning, specialistläkartjänster, rehabiliteringstjänster, företagshälsövårdstjänster, stödboende för missbruksproblematik, ambulanstjänster, vuxenutbildning etc.

3.5 Direktupphandling enligt 19 a kap. 2 § LOU

19 a kap. 2 § LOU

Direktupphandling får användas om värdet av upphandlingen beräknas understiga 700 000 kr. När upphandlingen avser en tjänst av sådant slag som anges i bilaga 2 får direktupphandling användas om upphandlingens värde beräknas understiga det tröskelvärde som avses i 5 kap. 1 §.

Paragrafen trädde i kraft den 1 februari 2022. Av LOU-direktivet framgår att det finns ett betydande nationellt handlingsutrymme när det gäller regleringen av sociala tjänster och andra särskilda tjänster (t.ex. välfärdstjänster). I förarbetena till bestämmelsen anger regeringen att detta utrymme bör fullt ut tas till vara för att skapa ett flexibelt regelverk som ger upphandlande myndigheter ett stort handlingsutrymme.¹³

Paragrafen innebär nya möjligheter för idéburna organisationer, som inte har den administrativa förmåga som krävs att lämna ett anbud i en annonspliktig upphandling, att ändå få utföra tjänster åt det allmänna. Tröskelvärdet för sociala tjänster och andra särskilda tjänster uppgår för närvarande till 7 802 550 kronor. Detta innebär enligt bestämmelsen i 19 a kap. 2 § LOU att direktupphandling får genomföras om värdet beräknas understiga 7 802 550 kronor.

Innan en direktupphandling genomförs behöver den upphandlande myndigheten uppskatta värdet av det kontrakt som ska direktupphandlas. Kontraktsvärdet ska beräknas till den totala ersättning som kan utgå under den planerade avtalsperioden. Om den upphandlande myndigheten ska ingå ett kontrakt på ett år ska kontraktsvärdet således beräknas till den totala ersättning som ska utgå under avtalstiden.

Om en tjänst avseende dagverksamhet för äldre beräknas uppgå till 1 800 000 kr årligen under en total avtalstid om fyra år understiger kontraktsvärdet direktupphandlingsgränsen på 7 802 550 kronor (1 800 000 kronor x 4 = 7 200 000 kronor), vilket innebär att den upphandlande myndigheten kan tillämpa direktupphandlingsbestämmelsen i 19 a kap. 2 § LOU. Detta gäller under förutsättning att den upphandlande myndigheten inte tidigare under det aktuella räkenskapsåret har anskaffat tjänster av samma slag som medför att värdet av tjänsterna når upp till direktupphandlingsgränsen på 7 802 550 kronor.

¹³ Prop. 2021/22:5, s. 153.

Samtliga tjänster som framgår av bilaga 2 till LOU omfattas av direktupphandlingsbestämmelsen i 19 a kap. 2 § LOU. I bilaga 2 till denna vägledning har vi angett de välfärdstjänster som kan direktupphandlas med stöd av den aktuella bestämmelsen.

Det ska även nämnas att en upphandlande myndighet enligt 19 a kap. 11 § LOU ska dokumentera genomförandet av en direktupphandling om upphandlingens värde uppgår till minst 100 000 kronor. Dokumentationen ska vara tillräcklig för att myndigheten ska kunna motivera sina beslut under upphandlingens samtliga skeden.

Som en följd av dokumentationsplikten har många upphandlande myndigheter antagit direktupphandlingspolicys som anger när en upphandling ska dokumenteras och hur direktupphandlingar ska genomföras för att ta tillvara konkurrensen. Genom dokumentationsplikten säkerställs att värdet av tidigare direktupphandlingar av samma slag under räkenskapsåret tas med i beräkningen när kontraktsvärdet för en tilltänkt direktupphandling ska uppskattas.

Det finns inga regler när det gäller utformningen av en direktupphandlingspolicy. Det är upp till varje upphandlande myndighet att bestämma innehållet. Exempelvis kan det föreskrivas att vid direktupphandling av välfärdstjänster ska i första hand idéburna organisationer tillfrågas.

4 RESERVERADE VALFRIHETSSYSTEM ENLIGT LOV

4.1 Om LOV

Att inrätta valfrietssystem enligt LOV är ett alternativ till upphandling enligt LOU. Valfrietssystem enligt LOV innebär ett förfarande där den enskilde har rätt att välja den leverantör som ska utföra tjänsten och som en upphandlande myndighet godkänt och tecknat kontrakt med. LOV är således ett annat sätt att organisera köp av tjänster genom än LOU. I LOV är det brukarna som väljer utförare av tjänster, och inte en beställare (dvs. upphandlande myndighet). LOV kräver däremot att en kommun eller region beslutar att tillämpa ett valfrietssystem för särskilt angivna tjänster. Vilka tjänster som kan komma i fråga framgår av angivna CPV-koder i 1 kap. 1 § LOV. En fullständig förteckning över dessa CVP-koder finns i **bilaga 3** till denna vägledning.

4.2 Reserverade valfrietssystem enligt 1 kap. 2 a § LOV

1 kap. 2 a LOV

En upphandlande myndighet får reservera deltagandet i ett valfrietssystem för idéburna organisationer vars allmännyttiga syfte bidrar till att uppnå ändamålet med den tjänst som ska tillhandahållas. Detta gäller dock inte i fråga om sådana vårdvalssystem som avses i 7 kap. 3 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

För att kunna delta i ett reserverat valfrietssystem får den idéburna organisationen endast göra sådana värdeöverföringar som är tillåtna enligt 8 § första stycket lagen (2022:000) om registrering av idéburna organisationer. Vidare får staten, en region eller en kommun inte ha ett rättsligt bestämmande inflytande över den idéburna organisationen.

Paragrafen trädde i kraft den 1 januari 2023 och reglerar möjligheten att reservera valfrietssystem, dvs. att förbehålla deltagandet i valfrietssystem, för idéburna organisationer.

Enligt paragrafens *första stycke* kan en upphandlande myndighet reservera ett valfrietssystem för idéburna organisationer. En sådan reservation innebär att endast idéburna organisationer tillåts bli leverantörer i ett sådant valfrietssystem. Med idéburen organisation avses detsamma som i 2 § Registreringslagen. En idéburen organisation behöver dock inte vara registrerad enligt registreringslagen för att uppfylla kraven enligt denna bestämmelse. För att det ska vara möjligt att reservera deltagandet måste de idéburna organisationernas allmännyttiga syfte bidra till att uppnå ändamålet med den tjänst som ska tillhandahållas. Med allmännyttigt syfte avses detsamma som i 2 § Registreringslagen, se avsnitt 2.2 ovan för en kommentar till den

bestämmelsen. För att kunna reservera deltagande i ett valfrihetssystem till idéburna organisationer måste de deltagande organisationernas allmännyttiga syfte kunna knytas till ändamålet med den tjänst som tillhandahålls. Det innebär dels att ändamålet med tjänsten ska motsvara organisationens allmännyttiga syfte, dels att det inte får finnas ett vinstsyfte kopplat till utförandet av tjänsten. Ändamålet med en tjänst kan t.ex. vara att insatser för äldre människor enligt socialtjänstlagen ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande.¹⁴

I paragrafens *andra stycke* anges vad som krävs för att en idéburen organisation ska kunna delta i ett reserverat valfrihetssystem. Rekvisiten motsvarar de som finns i 3 § andra punkten och 8 § första stycket Registreringslagen, se kommentarerna till de paragraferna i avsnitt 2.3 och 2.4 ovan. Det ankommer på den upphandlande myndigheten att säkerställa att en idéburen organisation som deltar i ett reserverat valfrihetssystem uppfyller kraven under hela kontraktstiden. Detta kan exempelvis ske genom särskilda kontraktsvillkor enligt 4 kap. 2 § lagen om valfrihetssystem.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) sammanställer två gånger per år en översikt av beslutsläget i införandet av LOV i Sveriges kommuner. Senaste uppgifterna är hämtade till och med juni 2022 och visar att 158 kommuner har infört LOV, att 111 kommuner inte har haft LOV och att 21 kommuner har avslutat LOV. När ett valfrihetssystem etableras har det huvudsakliga syftet varit att locka till sig en mångfald av aktörer och därmed låta brukarna själva få välja utförare. Ambitionen att locka till sig en mångfald av aktörer kan i vissa fall också innebära att det blir väl enkelt att godkännas som leverantör i ett valfrihetssystem, varför även oseriösa aktörer kommer in på marknaden och kommuner har blivit tvungna att införa omfattande kontrollsystem. Detta har troligtvis varit en av flera anledningar till att många kommuner fortfarande inte har infört LOV för t.ex. hemtjänst eller LSS-verksamhet. Möjligheten att reservera deltagandet i ett valfrihetssystem för enbart idéburna organisationer kan förhoppningsvis bidra till att kommuner som tidigare har varit skeptiska till införandet av LOV på grund av risken för etablering av oseriösa aktörer nu kan överväga att införa reserverade valfrihetssystem istället. Bestämmelsen innebär även att regioner kan reservera valfrihetssystem för idéburna organisationer som är specialiserade inom vissa tjänstekategorier, t.ex. sjukvård för särskilt utsatta grupper, specialiserad hudsjukvård, palliativ vård (vård i livets slutskede),

¹⁴ Se 5 kap. 4 § socialtjänstlagen (2001:453).

geriatrik, psykosocial rehabilitering för personer med funktionsnedsättning, psykiatrisk vård, gynekologisk verksamhet etc.

5 VÄGLEDNING FÖR TILLÄMPNING I PRAKTIKEN

I detta avsnitt kommer vi att redogöra för olika typfall där kommuner och regioner med stöd av bestämmelserna i LOU och LOV kan välja att positivt särbehandla idéburna organisationer vid anskaffning av välfärdstjänster. Nedan har vi listat ett antal typfall där vi utgår från att upphandlande myndigheter har gjort ett antal vägval i syfte att den offentligt finansierade välfärdsverksamheten i större utsträckning ska utföras av idéburna organisationer.

5.1 Typfall 1 – ”Beslut om fler idéburna organisationer i välfärden”

Grönköpings kommun är en kommun belägen i Mellansverige. I kommunen finns det 30 000 invånare. Kommunen har av tradition tillgodosett sitt behov av särskilt boende för äldre (äldreboenden) med kommunen som utförare, dvs. i egen regi. I kommunen finns det totalt fyra äldreboenden. Dessa räcker emellertid inte längre till då det finns ett större behov.

I Grönköpings kommun finns den idéburna organisationen Gammelgården som bedriver ett trygghetsboende i en relativt stor fastighet. Det finns totalt 90 lägenheter varav 30 av dessa, i en separat del av fastigheten, står lediga. Gammelgården har för Grönköpings kommun erbjudit sig att hjälpa kommunen att tillgodose behovet av äldreboendeplatser.

Kommunen har dock tidigare varit tveksam till att inrätta valfrihetssystem enligt LOV och upphandla välfärdstjänster enligt LOU. Med anledning av de nya bestämmelserna i LOV och LOU har Grönköpings kommun insett att det finns goda möjligheter att låta idéburna organisationer driva äldreboende i kommunen. Kommunen ser ett stort värde i att eventuella överskott i en vårdverksamhet går tillbaka till verksamheten och därmed kommer samhället till godo. Kommunens tjänstemän har därför fått i uppdrag att presentera ett förslag på hur äldreomsorgen i kommunen kan säkerställas utifrån de nya bestämmelserna.

I ett tjänsteutlåtande lämnas förslag på att införa ett reserverat valfrihetssystem för särskilt boende för äldre enligt LOV samt att driva ett av kommunens fyra äldreboenden på entreprenad genom en reserverad upphandling enligt LOU. Grönköpings kommun fattar beslut i enlighet med tjänsteutlåtandet.

Gammelgården skaffar erforderliga tillstånd att bedriva särskilt boende för äldre och ansöker därefter om att få delta i valfrihetssystemet. Gammelgården godkänns och kan därefter bereda plats för ytterligare 30 personer samtidigt som kommunen får goda möjligheter att tillgodose behovet av äldreboendeplatser. Därutöver har en annan idéburen organisation aviserat intresse för att ansluta sig till valfrihetssystemet. I den reserverade upphandlingen inkom anbud från fyra etablerade idéburna organisationer från andra delar av landet. Samtliga med stor erfarenhet och kompetens att drifva äldreboenden. Grönköpings kommun beslutade att tilldela kontraktet till Stiftelsen Werned som offererade det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet, enligt utvärderingsgrunden bästa förhållandet mellan pris och kvalitet.

5.2 Typfall 2 – ”Den tyska modellen”

Inspirerade av den ”tyska modellen” fattar Västersunds kommun beslut om att välfärdstjänster inte längre ska utföras av kommunen i egen regi. Skälet till det är att kommunen har identifierat att marknaden på ett bättre sätt kan tillmötesgå invånarnas behov och samtidigt utföra tjänsterna till en lägre kostnad. Kommunen är dock mån om att fler idéburna organisationer ska vara med och utföra den offentligt finansierade välfärden, varför kommunen har beslutat att hälften av välfärdstjänsterna ska upphandlas med stöd av den nya bestämmelsen i 19 kap. 25 a § LOU. Resterande del kommer att upphandlas genom ”vanlig upphandling”.

Beslutet innebär, beträffande kommunens fyra befintliga HVB-hem, att de till hälften ska läggas ut på entreprenad genom ”reserverad upphandling” och att resterande del ska upphandlas enligt ”vanlig upphandling”. I den ”vanliga” upphandlingen ges alla leverantörer, såväl privata som idéburna organisationer, möjlighet att lämna anbud. I den reserverade upphandlingen ges endast leverantörer som uppfyller kraven i 19 kap. 25 a § LOU möjlighet att lämna anbud.

5.3 Typfall 3 – ”Den reviderade upphandlingspolicyn”

Med anledning av den nya bestämmelsen om reserverade upphandlingar i LOU och den kraftigt höjda direktupphandlingsgränsen (7 802 550 kronor) för anskaffning av välfärdstjänster har Borgs kommun antagit en reviderad upphandlingspolicy. I upphandlingspolicyn anges bl.a. följande avseende idéburna organisationer och upphandling av välfärdstjänster.

”Borgs kommun ska alltid sträva efter en varierad leverantörsbas där även idéburna organisationer ska ingå. För upphandling av välfärdstjänster gäller att dessa ska föregås av en marknadsundersökning och/eller RFI (request for information). För det fall undersökningen

utvisar att det finns minst två potentiella anbudsgivare i form av idéburna organisationer ska upphandlingen genomföras som en reserverad upphandling enligt 19 kap. 25 a § LOU. Om det visar sig att det inte finns minst två potentiella anbudsgivare i form av idéburna organisationer ska upphandlingen genomföras med vanlig upphandling, dvs. utan tillämpning av 19 kap. 25 a § LOU.

För direktupphandling av välfärdstjänster under tröskelvärdet om 7 802 550 kronor ska följande gälla.

- *Kontrollera alltid värdet av kontraktet innan en direktupphandling genomförs. Observera att värdet av tjänster av samma slag under det senaste räkenskapsåret ska ingå vid beräkningen av kontraktsvärdet.*
- *Direktupphandling av välfärdstjänster ska alltid i första hand reserveras för idéburna organisationer.*
- *Om möjligt, bör minst tre idéburna organisationer tillfrågas.*
- *Alla direktupphandlingar som överstiger 100 000 kronor ska dokumenteras. Av dokumentationen ska följande framgå: avtalsföremålet, antalet tillfrågade idéburna organisationer, avtalets löptid och uppskattat totalt värde, uppgift om tilldelad idéburen organisation och uppgift om när avtalet ingicks.*

I Borgs kommun finns många äldre kommuninvånare som är i behov av hemkörning av mat- och apoteksvaror. Med anledning av kommunens reviderade upphandlingspolicy ser kommunen nu en möjlighet direktupphandla dessa tjänster. Den idéburna organisationen Arbetskooperativet Travailler har visat intresse för att utföra ifrågavarande tjänster. Vid beräkningen av kontraktsvärdet konstateras att det inte har gjorts några inköp av tjänster av samma slag under det senaste räkenskapsåret som annars skulle ha ingått vid beräkningen av kontraktsvärdet. Kommunen uppskattar det totala kontraktsvärdet till 1 800 000 kr över en fyraårsperiod. Eftersom det inte finns några andra idéburna organisationer som utför sådana tjänster i kommunen och som kan tillfrågas ingår kommunen ett direktupphandlat avtal med Arbetskooperativet Travailler. Borgs kommun dokumenterar direktupphandlingen i enlighet med direktupphandlingspolicyen.

5.4 Typfall 4 – ”De nischade verksamheterna”

I Region Söderbotten finns ett stort behov att tillgodose kombinerade insatser i form av sjukvård, missbruksvård och diverse sociala insatser för utsatta grupper, t.ex. hemlösa och/eller papperslösa. Sedan många år tillbaka har dessa tjänster anskaffats genom direktupphandling från

två olika idéburna stiftelser, Stiftelsen Lilla Le och Stiftelsen Stensötan. Dessa stiftelser har sedan början av 1960-talet nischat sig på att bedriva kombinerade vårdinsatser. Eftersom det ifrågasattes varför Region Söderbotten direktupphandlade dessa tjänster valde Region Söderbotten att genomföra en vanlig upphandling av sjukvård, missbruksvård och diverse sociala tjänster. I upphandlingen inkom anbud från de idéburna stiftelserna Lilla Le och Stensötan samt från de privata bolagen Maximera AB och Lyckhem AB. Maximera AB offererade lägst pris i upphandlingen och tilldelades avtalet. Redan en månad efter avtalsstart visade det sig att Maximera AB inte hade kompetens och resurser att utföra de kombinerade vårdinsatserna. Mot denna bakgrund kom Region Söderbotten och Maximera AB överens om att avsluta avtalet i förtid. Detta innebar att Region Söderbotten inte längre hade någon utförare av de kombinerade vårdinsatserna samtidigt som det alltså fanns ett stort behov av att tillgodose ifrågavarande insatser. Vid Region Söderbottens efterföljande utvärdering av genomförd upphandlingsprocess och det avslutade avtalet konstaterades att det inte finns några privata utförare som kan utföra de kombinerade vårdinsatserna. Under utvärderingen konstaterades också att det framgent särskilt måste fokuseras på egenskaper såsom värdegrund, samlad kompetens och trovärdighet hos utförare för att kunna tillgodose målgruppens behov av kombinerade vårdinsatser. Samtidigt konstaterades att de tidigare avtalen med de idéburna stiftelserna Lilla Le och Stensötan fungerat alldeles utmärkt.

För att tillgodose det aktuella behovet beslutade Region Söderbotten att inrätta ett reserverat valfrihetssystem enligt 1 kap. 2 a § LOV för de kombinerade vårdinsatserna. Beslutet visade sig vara lyckosamt då Stiftelsen Lilla Le och Stiftelsen Stensötan godkändes som utförare. Därutöver godkändes ytterligare en idéburen organisation. Genom det inrättade valfrihetssystemet får målgruppen själva välja utförare och utförarna kan tillgodose hela behovet av de kombinerade vårdinsatserna i Region Söderbotten.

6 KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING

Rättsakter från EU

Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/24/EU av den 26 februari 2014 om offentlig upphandling och upphävande av direktiv 2004/18/EG

Offentligt tryck från Sverige

Prop. 2021/22:5, Ett förenklat upphandlingsregelverk

Prop. 2021/22:135, Idéburen välfärd

Prop. 2017/18:158, Ökade tillståndskrav och särskilda regler för upphandling inom välfärden

Prop. 2015/16:195, Nytt regelverk om upphandling

SOU 2019:56, Idéburen välfärd

SOU 2014:51, Nya regler om upphandling

Europeiska unionens domstol

Mål C-70/95, Sodemare SA, Anni Azzurri Holding SpA och Anni Azzurri Rezzato Srl mot Regione Lombardia

Mål C-113/13, Azienda sanitaria locale n. 5 "Spezzino" m.fl. mot San Lorenzo Soc. coop. Sociale och Croce Verde Cogema cooperativa sociale Onlus

Mål C-50/14, Consorzio Artigiano Servizio Taxi e Autonoleggio (CASTA) and Others v Azienda sanitaria locale di Ciriè, Chivasso e Ivrea (ASL TO4) and Regione Piemonte

Praxis

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande i mål nr 5671-20 (HFD 2021 ref. 48)

Övriga rapporter och utredningar

Arnesen, Daniel., Sivesind, Karl Henrik., *Organisasjonlandskap i endring 2009-2019, Fra ideologisk samfunnsendring til individuell utfodelse?* 2020:5.

BILAGA 1

Tjänster som anges i 19 kap. 25 § LOU

CPV	TJÄNST
75121000-0	Utbildningsadministration
75122000-7	Hälsovårdsförvaltning
75123000-4	Fastighetsförvaltning
79622000-0	Tillhandahållande av hemtjänstpersonal
79624000-4	Förmedling av vårdpersonal
79625000-1	Förmedling av läkare
80110000-8	Förskoleundervisning
80300000-7	Högre utbildning
80420000-4	E-lärande
80430000-7	Vuxenundervisning på universitetsnivå
80511000-9	Personalutbildning
80520000-5	Utbildningslokaler/system
80590000-6	Handledning
85000000-9	Hälso- och sjukvård samt socialvård
85100000-0	Hälsovårdstjänster
85110000-3	Sjukhustjänster och tillhörande tjänster
85111000-0	Sjukhustjänster
85111100-1	Kirurgisk sjukhusvård
85111200-2	Läkarvård på sjukhus
85111300-3	Gynekologisk sjukhusvård
85111310-6	Provrörsbefruktning
85111320-9	Förlossningsvård
85111400-4	Sjukhusrehabilitering
85111500-5	Mentalvård på sjukhus
85111600-6	Ortopediska tjänster
85111700-7	Syrgasbehandling
85111800-8	Patologiska tjänster
85111810-1	Blodanalys
85111820-4	Bakteriologisk analys
85111900-9	Sjukhusdialys
85112000-7	Stödtjänster på sjukhus
85112100-8	Leverans av sänglinne till sjukhus
85112200-9	Öppenvård
85120000-6	Läkarvård och tillhörande tjänster
85121000-3	Läkarmottagningstjänster
85121100-4	Tjänster utförda av allmänpraktiserande läkare
85121200-5	Medicinska specialisttjänster
85121210-8	Gynekologisk vård eller förlossningsvård
85121220-1	Njursjukvård eller specialistvård för sjukdomar i nervsystemet
85121230-4	Hjärtsjukvård eller specialiserad lungsjukvård
85121231-1	Hjärtsjukvård
85121232-8	Specialiserad lungsjukvård

85121240-7	Öron-, näs- och halssjukvård eller hörselvård
85121250-0	Gastroenterologisk eller geriatrisk vård
85121251-7	Gastroenterologisk vård
85121252-4	Geriatrisk vård
85121270-6	Psykiatrisk eller psykologisk vård
85121271-3	Hem för vård av psykiskt störda personer
85121280-9	Ögonsjukvård, hudsjukvård eller ortopedisk vård
85121281-6	Ögonsjukvård
85121282-3	Hudsjukvård
85121283-0	Ortopedisk vård
85121290-2	Pediatrik eller urologisk vård
85121291-9	Pediatrik vård
85121292-6	Urologisk vård
85121300-6	Kirurgiska specialisttjänster
85130000-9	Tandläkarvård och tillhörande tjänster
85131000-6	Tandläkarvård
85131100-7	Tandreglering
85131110-0	Tandregleringskirurgi
85140000-2	Diverse hälsovård
85141000-9	Tjänster utförda av vårdpersonal
85141100-0	Barnmorsketjänster
85141200-1	Sjukskötersketjänster
85141210-4	Vård i hemmet
85141211-1	Dialys i hemmet
85141220-7	Rådgivning tillhandahållen av sjuksköterskor
85142000-6	Paramedicinska tjänster
85142100-7	Sjukgymnasttjänster
85142200-8	Homeopatiska tjänster
85142300-9	Hygientjänster
85142400-0	Hemleverans av inkontinensprodukter
85143000-3	Ambulanstjänster
85144000-0	Patientvård på sjukhus eller i hemmet
85144100-1	Patientvård i hemmet
85145000-7	Tjänster tillhandahållna av medicinska laboratorier
85146000-4	Tjänster utförda av blodbanker
85146100-5	Tjänster utförda av spermabanker
85146200-6	Tjänster utförda av organbanker
85147000-1	Företagshälsovård
85148000-8	Medicinsk analys
85149000-5	Farmaceutiska tjänster
85150000-5	Medicinsk bildbehandling
85160000-8	Optikertjänster
85170000-1	Akupunktur och kiropraktik
85171000-8	Akupunktur
85172000-5	Kiropraktik
85200000-1	Veterinärstjänster
85210000-3	Anläggningar för husdjursuppfödning

85300000-2	Socialvård och tillhörande tjänster
85310000-5	Socialt arbete
85311000-2	Social omsorg med inkvartering
85311100-3	Äldreomsorg
85311200-4	Social omsorg för handikappade
85311300-5	Barn- och ungdomsomsorg
85312000-9	Socialvård utan inkvartering
85312100-0	Tjänster för dagcenter
85312110-3	Barnomsorg inom förskola
85312120-6	Dagvård för handikappade barn och ungdomar
85312200-1	Hemkörning av varor
85312300-2	Vägledning och rådgivning
85312310-5	Vägledning
85312320-8	Rådgivning
85312330-1	Familjeplanering
85312400-3	Annan omsorg än den som tillhandahålls av boendeinstitutioner
85312500-4	Rehabiliteringstjänster
85312510-7	Yrkesrehabilitering
85320000-8	Socialvård
85321000-5	Administration inom socialtjänsten
85322000-2	Kommunalt åtgärdsprogram
85323000-9	Kommunal hälso- och sjukvård
92500000-6	Biblioteks-, arkiverings-, musei- och övriga kulturtjänster
92600000-7	Sporttjänster
98133000-4	Tjänster tillhandahållna av sociala medlemsorganisationer
98133110-8	Tjänster tillhandahållna av ungdomsorganisationer

BILAGA 2

Tjänster som anges i 19 kap. 25 a § LOU

CPV	TJÄNSTER
75000000-6	Offentlig förvaltning, försvar och socialförsäkringstjänster
75121000-0	Utbildningsadministration
75122000-7	Hälsovårdsförvaltning
75200000-8	Samhällstjänster
75231200-6	Tjänster i samband med kvarhållande i häkte och rehabilitering av brottslingar
75231240-8	Skyddstillsyn
79611000-0	Jobbsökningstjänster
79622000-0	Tillhandahållande av hemtjänstpersonal
79624000-4	Förmedling av vårdpersonal
79625000-1	Förmedling av läkare
80000000-4	Undervisning och utbildning
80100000-5	Grundskoleundervisning
80110000-8	Förskoleundervisning
80200000-6	Högstadie- och gymnasieundervisning
80210000-9	Teknisk och yrkesmässig undervisning på högstadie- och gymnasienivå
80211000-6	Teknisk undervisning på högstadie- och gymnasienivå
80212000-3	Yrkesmässig undervisning på högstadie- och gymnasienivå
80300000-7	Högre utbildning
80310000-0	Undervisning i ungdomsskola
80320000-3	Medicinsk utbildning
80330000-6	Säkerhetsutbildning
80340000-9	Speciella undervisningstjänster
80400000-8	Vuxen- och annan undervisning
80410000-1	Diverse skoltjänster
80411000-8	Trafikskoletjänster
80411100-9	Tjänster för körkortsprov
80411200-0	Körlektioner
80412000-5	Flygutbildning
80413000-2	Seglarskoletjänster
80414000-9	Dykskoletjänster
80415000-6	Skidskoletjänster
80420000-4	E-lärande
80430000-7	Vuxenundervisning på universitetsnivå
80490000-5	Drift av undervisningsanstalt
80500000-9	Utbildningstjänster
80510000-2	Specialutbildning
80511000-9	Personalutbildning
80512000-6	Hunddressyr
80513000-3	Ridskoletjänster
80520000-5	Utbildningslokaler/system
80521000-2	Utbildningsprogram
80522000-9	Utbildningsseminarier

80530000-8	Yrkesutbildning
80531000-5	Industriell och teknisk yrkesutbildning
80531100-6	Industriell yrkesutbildning
80531200-7	Teknisk yrkesutbildning
80532000-2	Chefsutbildning
80533000-9	Introduktion och utbildning av datoranvändare
80533100-0	Datautbildning
80533200-1	Datakurser
80540000-1	Miljöutbildning
80550000-4	Säkerhetsövningar
80560000-7	Övningar i sjukvård och första hjälpen
80561000-4	Vårdutbildning
80562000-1	Första hjälpen-utbildning
80570000-0	Personlighetsutvecklande utbildning
80580000-3	Tillhandahållande av språkkurser
80590000-6	Handledning
80600000-0	Utbildning med avseende på försvars- och säkerhetsmateriel
80610000-3	Utbildning och simulering: säkerhetsutrustning
80620000-6	Utbildning och simulering: skjutvapen och ammunition
80630000-9	Utbildning och simulering: militärfordon
80640000-2	Utbildning och simulering: örlogsfartyg
80650000-5	Utbildning och simulering: luftfartyg, robotar och rymdfarkoster
80660000-8	Utbildning och simulering: elektroniska system för militärt bruk
85000000-9	Hälsa- och sjukvård samt socialvård
85100000-0	Hälsövårdstjänster
85110000-3	Sjukhustjänster och tillhörande tjänster
85111000-0	Sjukhustjänster
85111100-1	Kirurgisk sjukhusvård
85111200-2	Läkarvård på sjukhus
85111300-3	Gynekologisk sjukhusvård
85111310-6	Provrörsbefruktning
85111320-9	Förlossningsvård
85111400-4	Sjukhusrehabilitering
85111500-5	Mentalvård på sjukhus
85111600-6	Ortopediska tjänster
85111700-7	Syrgasbehandling
85111800-8	Patologiska tjänster
85111810-1	Blodanalys
85111820-4	Bakteriologisk analys
85111900-9	Sjukhusdialys
85112000-7	Stödtjänster på sjukhus
85112100-8	Leverans av sänglinne till sjukhus
85112200-9	Öppenvård
85120000-6	Läkarvård och tillhörande tjänster
85121000-3	Läkarmottagningstjänster
85121100-4	Tjänster utförda av allmänpraktiserande läkare
85121200-5	Medicinska specialisttjänster

85121210-8	Gynekologisk vård eller förlossningsvård
85121220-1	Njursjukvård eller specialistvård för sjukdomar i nervsystemet
85121230-4	Hjärtsjukvård eller specialiserad lungsjukvård
85121231-1	Hjärtsjukvård
85121232-8	Specialiserad lungsjukvård
85121240-7	Öron-, näs- och halssjukvård eller hörselvård
85121250-0	Gastroenterologisk eller geriatrisk vård
85121251-7	Gastroenterologisk vård
85121252-4	Geriatrisk vård
85121270-6	Psykiatrisk eller psykologisk vård
85121271-3	Hem för vård av psykiskt störda personer
85121280-9	Ögonsjukvård, hudsjukvård eller ortopedisk vård
85121281-6	Ögonsjukvård
85121282-3	Hudsjukvård
85121283-0	Ortopedisk vård
85121290-2	Pediatrisk eller urologisk vård
85121291-9	Pediatrisk vård
85121292-6	Urologisk vård
85121300-6	Kirurgiska specialisttjänster
85130000-9	Tandläkarvård och tillhörande tjänster
85131000-6	Tandläkarvård
85131100-7	Tandreglering
85131110-0	Tandregleringskirurgi
85140000-2	Diverse hälsovård
85141000-9	Tjänster utförda av vårdpersonal
85141100-0	Barnmorsketjänster
85141200-1	Sjukskötersketjänster
85141210-4	Vård i hemmet
85141211-1	Dialys i hemmet
85141220-7	Rådgivning tillhandahållen av sjuksköterskor
85142000-6	Paramedicinska tjänster
85142100-7	Sjukgymnasttjänster
85142200-8	Homeopatiska tjänster
85142300-9	Hygientjänster
85142400-0	Hemleverans av inkontinensprodukter
85143000-3	Ambulanstjänster
85144000-0	Patientvård på sjukhus eller i hemmet
85144100-1	Patientvård i hemmet
85145000-7	Tjänster tillhandahållna av medicinska laboratorier
85146000-4	Tjänster utförda av blodbanker
85146100-5	Tjänster utförda av spermabanker
85146200-6	Tjänster utförda av organbanker
85147000-1	Företagshälsovård
85148000-8	Medicinsk analys
85149000-5	Farmaceutiska tjänster
85150000-5	Medicinsk bildbehandling
85160000-8	Optikertjänster

85170000-1	Akupunktur och kiropraktik
85171000-8	Akupunktur
85172000-5	Kiropraktik
85200000-1	Veterinärstjänster
85210000-3	Anläggningar för husdjursuppfödning
85300000-2	Socialvård och tillhörande tjänster
85310000-5	Socialt arbete
85311000-2	Social omsorg med inkvartering
85311100-3	Äldreomsorg
85311200-4	Social omsorg för handikappade
85311300-5	Barn- och ungdomsomsorg
85312000-9	Socialvård utan inkvartering
85312100-0	Tjänster för dagcenter
85312110-3	Barnomsorg inom förskola
85312120-6	Dagvård för handikappade barn och ungdomar
85312200-1	Hemkörning av varor
85312300-2	Vägledning och rådgivning
85312310-5	Vägledning
85312320-8	Rådgivning
85312330-1	Familjeplanering
85312400-3	Annan omsorg än den som tillhandahålls av boendeinstitutioner
85312500-4	Rehabiliteringstjänster
85312510-7	Yrkesrehabilitering
85320000-8	Socialvård
85321000-5	Administration inom socialtjänsten
85322000-2	Kommunalt åtgärdsprogram
85323000-9	Kommunal hälso- och sjukvård
98133000-4	Tjänster tillhandahållna av sociala medlemsorganisationer
98133100-5	Samhällsförbättringar och stödtjänster till befolkningen
98200000-5	Konsulttjänster med avseende på lika möjligheter
98500000-8	Privata hushåll med anställd personal
98513000-2	Arbetskrafttjänster för hushåll
98513100-3	Bemanningsstjänster för enskilda
98513200-4	Tjänster utförda av kontorspersonal för enskilda
98513300-5	Tillfällig personal för hushåll
98513310-8	Hemhjälp
98514000-9	Hemtjänst

BILAGA 3

Tjänster som anges i 1 kap. 1 § LOV

CPV	TJÄNST
79611000-0	Jobbsökningstjänster
85000000-9	Hälso- och sjukvård samt socialvård
85100000-0	Hälsovårdstjänster
85110000-3	Sjukhustjänster och tillhörande tjänster
85111000-0	Sjukhustjänster
85111100-1	Kirurgisk sjukhusvård
85111200-2	Läkarvård på sjukhus
85111300-3	Gynekologisk sjukhusvård
85111310-6	Provrörsbefruktning
85111320-9	Förlossningsvård
85111400-4	Sjukhusrehabilitering
85111500-5	Mentalvård på sjukhus
85111600-6	Ortopediska tjänster
85111700-7	Syrgasbehandling
85111800-8	Patologiska tjänster
85111810-1	Blodanalys
85111820-4	Bakteriologisk analys
85111900-9	Sjukhusdialys
85112000-7	Stödtjänster på sjukhus
85112100-8	Leverans av sänglinne till sjukhus
85112200-9	Öppenvård
85120000-6	Läkarvård och tillhörande tjänster
85121000-3	Läkarmottagningstjänster
85121100-4	Tjänster utförda av allmänpraktiserande läkare
85121200-5	Medicinska specialisttjänster
85121210-8	Gynekologisk vård eller förlossningsvård
85121220-1	Njursjukvård eller specialistvård för sjukdomar i nervsystemet
85121230-4	Hjärtsjukvård eller specialiserad lungsjukvård
85121231-1	Hjärtsjukvård
85121232-8	Specialiserad lungsjukvård
85121240-7	Öron-, näs- och halssjukvård eller hörselvård
85121250-0	Gastroenterologisk eller geriatrisk vård
85121251-7	Gastroenterologisk vård
85121252-4	Geriatrisk vård
85121270-6	Psykiatrisk eller psykologisk vård
85121271-3	Hem för vård av psykiskt störda personer
85121280-9	Ögonsjukvård, hudsjukvård eller ortopedisk vård
85121281-6	Ögonsjukvård
85121282-3	Hudsjukvård
85121283-0	Ortopedisk vård
85121290-2	Pediatrik eller urologisk vård
85121291-9	Pediatrik vård

85121292-6	Urologisk vård
85121300-6	Kirurgiska specialisttjänster
85130000-9	Tandläkarvård och tillhörande tjänster
85131000-6	Tandläkarvård
85131100-7	Tandreglering
85131110-0	Tandregleringskirurgi
85140000-2	Diverse hälsovård
85141000-9	Tjänster utförda av vårdpersonal
85141100-0	Barnmorsketjänster
85141200-1	Sjukskötersketjänster
85141210-4	Vård i hemmet
85141211-1	Dialys i hemmet
85141220-7	Rådgivning tillhandahållen av sjuksköterskor
85142000-6	Paramedicinska tjänster
85142100-7	Sjukgymnasttjänster
85142200-8	Homeopatiska tjänster
85142300-9	Hygientjänster
85142400-0	Hemleverans av inkontinensprodukter
85143000-3	Ambulanstjänster
85144000-0	Patientvård på sjukhus eller i hemmet
85144100-1	Patientvård i hemmet
85145000-7	Tjänster tillhandahållna av medicinska laboratorier
85146000-4	Tjänster utförda av blodbanker
85146100-5	Tjänster utförda av spermabanker
85146200-6	Tjänster utförda av organbanker
85147000-1	Företagshälsovård
85148000-8	Medicinsk analys
85149000-5	Farmaceutiska tjänster
85150000-5	Medicinsk bildbehandling
85160000-8	Optikertjänster
85170000-1	Akupunktur och kiropraktik
85171000-8	Akupunktur
85172000-5	Kiropraktik
85200000-1	Veterinärstjänster
85210000-3	Anläggningar för husdjursuppfödning
85300000-2	Socialvård och tillhörande tjänster
85310000-5	Socialt arbete
85311000-2	Social omsorg med inkvartering
85311100-3	Äldreomsorg
85311200-4	Social omsorg för handikappade
85312000-9	Socialvård utan inkvartering
85312100-0	Tjänster för dagcentrer
85312110-3	Barnomsorg inom förskola
85312120-6	Dagvård för handikappade barn och ungdomar
85312200-1	Hemkörning av varor
85312300-2	Vägledning och rådgivning
85312310-5	Vägledning

85312320-8	Rådgivning
85312330-1	Familjeplanering
85312400-3	Annan omsorg än den som tillhandahålls av boendeinstitutioner
85312500-4	Rehabiliteringstjänster
85312510-7	Yrkesrehabilitering
85320000-8	Socialvård
85323000-9	Kommunal hälso- och sjukvård

Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP)

En samverkansform i tiden – och vanligare än du tror

Rapport och exempelsamling, 2023

Om rapporten

Författare: Amira Osman, praktikant Famna

Rapporten har tagits fram i samarbete mellan Famna och Fremia under våren 2023. Det är en fortsättning på fjolårets dito, som ni hittar här: <https://www.famna.org/wp-content/uploads/2022/05/Exempelsampling-Id%C3%A9buret-Offentligt-Partnerskap.pdf>

Sprid och använd gärna materialet, men ange källa.

2023-04-01

Famna.org

Fremia.se

Innehåll

Förord	1
Sammanfattning	2
1 Inledning	3
1.1 Vad är ett IOP?.....	3
1.2 Varför och när ska man använda ett IOP?.....	3
1.3 Juridiska förutsättningar för IOP (Alingsås-fallet har spelat ut sin roll)	4
1.4 Upplägg och metod	5
2 Tre konkreta exempel på IOP.....	6
2.1 Göteborgs stad – Ukrainska flyktingar	6
2.2 Göteborgs kommun.....	6
2.3 Umeå kommun	7
3 Sammanställning över aktiva IOP:er i kommuner och regioner	8
3.1 Aktiva IOP i Sveriges kommuner	10
3.2 Aktiva IOP i Sveriges regioner	21
4 Sammanställning tidigare IOP	25
4.1 Några tidigare IOP mer ingående	26
5 Slutord.....	29
6 Lästips och riktlinjer för att ingå i idéburna offentligt partnerskap (IOP)	29

Förord

Vi märker en växande nyfikenhet på företeelsen Idéburet Offentligt Partnerskap, IOP. Många av Famnas och Fremias medlemmar är involverade i denna typ av partnerskap med sin kommun eller region. Ett ökande antal aktörer verkar också tycka att IOP är ett bra sätt att gemensamt möta viktiga samhällsutmaningar.

Eftersom det inte finns någon lag som reglerar IOP och heller inte någon offentlig statistik har Famna och Fremia för andra året i rad försökt kartlägga omfattningen. Vi gör inte anspråk på att täcka in alla nu pågående IOP:er. Oss veterligt är det dock den mest kompletta sammanställning som finns att tillgå. Vi välkomnar kompletteringar från er som ser att vi missat något pågående partnerskap i den egna kommunen eller regionen.

Variationsrikedomen bland exemplen är stor. Vi hoppas att sammanställningen bidrar till ännu fler partnerskap och fortsatt sätter fokus på de idéburna organisationernas roll i välfärden. Inte minst visar det sig att vid kriser, som den flyktingsituation som kriget i Ukraina ger upphov till, är IOP är ett lämpligt sätt att samarbeta mellan offentlig sektor och civilsamhället.

Famna och Fremia ser inte IOP som ett alternativ som bör ersätta offentlig upphandling eller för den delen föreningsbidrag. Vi ser det som ett alternativ som ibland passar bättre än någon av dessa, ibland inte. I vilka sammanhang IOP är rätt väg att gå beskrivs kortfattat i denna rapport. Vi hänvisar också till vidare läsning för den som vill veta mer om och teckna ett IOP.

Vi är övertygade om att IOP skulle må bra av en viss tydlighet från lagstiftarens sida. Många organisationer som var engagerade i Nystaprojektet landade i samma slutsats: det behövs en lag om IOP.¹ För fyra år sedan avråddes från en sådan i SOU 2019:56 Idéburen välfärd, men det var före pandemin och innan samarbetsformen hade fått den spridning den har i dag.

Ulrika Stuart Hamilton, generalsekreterare Famna

Karin Liljeblad, senior branschexpert Fremia

¹ <https://nysta.nu/onewebmedia/Nystarapporten.pdf>

Sammanfattning

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) är en samverkansform mellan den idéburna och offentliga sektorn. Syftet är att, genom samverkan, uppnå ett samhällsnyttigt mål där båda parter bidrar med resurser. Denna rapport belyser möjligheterna till partnerskap med idéburna aktörer, men framför allt mångfalden i de IOP:er som tecknas i Sverige – såväl vad gäller fokusområden, tidsperiod och de olika politiska nämnder/förvaltningar som ingår i partnerskapen. Samtidigt synliggörs den viktiga roll som civilsamhället och den idéburna sektorn spelar för samhället och den svenska välfärden.

Vi har samlat 94 aktiva IOP:er, fördelat på 13 kommuner och fem regioner i Sverige, inom en rad olika områden. Dessa listas i rapporten, med beskrivningar, tidsperioder och länkar till partnerskapen. Vidare beskriver vi kortfattat *varför*, *när* och *hur* man ingår i IOP. Vi har också samlat ett antal lästips och riktlinjer för er som vill veta mer om IOP. Syftet med rapporten är att fånga upp den betydelse som IOP kan ha för samhällsutvecklingen och en ökad samverkan mellan den offentliga och den idéburna sektorn.

1 Inledning

Samhället ställs inför allt fler komplexa och svåra utmaningar och vi behöver hitta nya vägar för att lösa samhällsproblemen. Ofta är samverkan mellan olika samhällssektorer en lyckad lösning. Att ingå i ett Idéburet offentligt partnerskap (IOP) har visat sig vara ett bra sätt att uppnå förändring.

1.1 Vad är ett IOP?

Idéburet offentligt partnerskap är en samverkansform mellan den idéburna och den offentliga sektorn. Syftet är att, genom samverkan, uppnå ett samhällsnyttigt mål där båda parter bidrar med jämlika resurser. Ett IOP ska samfinansieras i form av pengar, lokaler, kompetent personal eller liknande. Samfinansiering innebär inte att det ska vara proportionerligt, utan parterna kan bidra med olika typer av resurser. Sammantaget ska det ske på en jämlik nivå. Partnerskapet får inte utformas likt ett avtal, i stället ska det finnas en överenskommelse från båda parter där man går in med ett gemensamt ansvar. Det ska finnas ömsesidigt förtroende och tillit mellan parterna.

Ett IOP måste vara förenligt med statsstödsregelverket och kommunallagen. Därför får ett IOP inte tecknas för en tjänst som kommunen redan erbjuder. Partnerskapet får inte heller utgöra en otillåten direktupphandling, ett otillåtet statsstöd eller konkurrera med en befintlig marknad.²

1.2 Varför och när ska man använda ett IOP?

Ett idéburet offentligt partnerskap är ett sätt för den offentliga sektorn att öka samarbetet med den idéburna sektorn. Denna sammanställning lyfter fram 94 aktiva IOP:er runt om i landet. Sammantaget visar de att det finns ett stort utrymme för att ingå IOP:er inom många olika områden.

² <https://www.upphandlingsmyndigheten.se/statsstod/riktade-vagledningar/hur-kan-kommuner-finansiera-eller-anskaffa-skyddat-boende/ideburet-offentligt-partnerskap-iop/>

Förutom att råda bot på konkreta samhällsutmaningar, är IOP ett utmärkt sätt för det offentliga att bidra till att stärka civilsamhället och den idéburna sektorn – både lokalt och nationellt. Det i sin tur, bidrar till ett starkare och mer sammanhållet samhälle.

Det råder ett stort engagemang inom den idéburna sektorn, och medborgarna har ett stort förtroende för civilsamhället och idéburna verksamheter. Samtidigt finns det målgrupper i samhället som har en bristande tillit till den offentliga sektorn. Tilliten gentemot den idéburna sektorn kan därmed användas som ett verktyg för att öka tilliten till den offentliga sektorn. Dessutom besitter många organisationer inom den idéburna sektorn unika kompetenser och erfarenheter. Den idéburna sektorn är därför en viktig resurs för att nå ut till utsatta målgrupper som annars riskerar att inte få sina behov tillgodosedda.

Kommuner och regioner kan inte förväntas hantera alla komplexa samhällsutmaningar på egen hand. Genom samverkan kan samhället hjälpa fler målgrupper på ett bättre sätt, och uppnå fler gemensamma och långsiktiga mål. IOP är ett bra sätt för det offentliga att tillsammans med civilsamhället identifiera och lösa samhällsproblem på ett mer personligt sätt. IOP passar speciellt bra där en upphandling av olika anledningar är svår att genomföra.

1.3 Juridiska förutsättningar för IOP (Alingsåsfallet har spelat ut sin roll)

På vissa håll inom den offentliga sektorn finns en vaksamhet gällande de juridiska regelverken kring IOP. I nuläget finns inget juridiskt regelverk men det finns en vägledning som gavs ut som stödmaterial till utredningen om Idéburen aktörer i välfärden³, som med fördel kan användas. Dessutom har många kommuner och regioner egna riktlinjer för IOP.

³ SOU 2019:56 Idéburen välfärd.

Det så kallade Alingsåsfallet från 2017 väckte många reaktioner och bidrog till skepticismen inom den offentliga sektorn mot att ingå IOP. Det är väsentligt att poängtera att Alingsåsfallet endast är *ett* rättsligt fall. Vidare hade Alingsås kommun ingått i partnerskapet på ett felaktigt sätt, vilket bidrog till att Konkurrensverket involverades och bedömde att kommunen genomfört en otillåten direktupphandling. För kommuner och regioner som vill ingå i IOP finns det alltså riktlinjer och vägledning till hur man gör det på ett rättssäkert sätt, några av dessa listas i avsnitt 5.

1.4 Upplägg och metod

I denna rapport finns en övergripande sammanställning av 94 aktiva IOP i Sveriges kommuner och regioner. Sammantaget finns 13 kommuner och fem regioner med aktiva IOP med i sammanställningen. Flertal nya IOP har tecknats, men även förnyats, vid årsskiftet 2022/2023. Tre exempel på aktiva IOP:er beskrivs mer utförligt i rapporten.

Sedan listas resterande IOP:er i kommuner och regioner. Framtagningen av dessa har inneburit ett omfattande arbete i form av extensiva sökningar men även kontakt med kommuner, regioner och den idéburna sektorn. Sammanställningen är uppdelad i kommuner och regioner, mer specifikt finner ni vilken idéburen aktör samt vilka nämnder inom den offentliga sektorn som står ansvariga för partnerskapen. Ni finner även datum och länkar till partnerskapen. För att poängtera finns det ett par IOP:er som saknar länkar. Detta beror på att dessa är dokument som inte har en länkadress till en specifik hemsida, utan behöver bifogas i mejl eller dylikt. Slutligen listas tidigare IOP:er för att visa att det är en mångfacetterad samverkansform som funnits inom olika områden. På slutet återfinns lästips för den som vill läsa mer om IOP.

2 Tre konkreta exempel på IOP

2.1 Göteborgs stad – Ukrainska flyktingar

Parter: Räddningsmissionen, Stadsmissionen, Reningsborg, Skyddsvärnet, Bräcke

Diakoni och Göteborg Stad socialförvaltningen sydväst.

Efter Rysslands invasion av Ukraina tvingades miljontals ukrainare fly vilket resulterade i EU:s massflyktingsdirektiv (2001/55/EG), därefter fick migrationsverket anvisa kommuner att ta emot flyktingar och erbjuda basbehov. Genom samverkan har Göteborg Stad valt att använda IOP som samverkansform och gått ihop med flertal idéburna aktörer för att skapa förutsättningar att ta emot ukrainska flyktingar på bästa möjliga sätt.

Dessa partnerskap utgår från ett tecknat IOP per boende som sträcker sig fram till slutet av april 2023 och vissa sträcker sig fram till 2024. Perioden på partnerskapet varierar däremot kan överenskommelsen förlängas eller avslutas beroende på behov och beslut från båda parter. Eftersom dessa IOP:er är tätt sammankopplade, finns en strategisk samverkansgrupp tillhands som följer upp regelbundet och ser till så att alla parter bidrar med jämlika resurser. Några exempel på olika tjänster partnerskapet erbjuder är övernattningsboenden, god mottagning samt en möjlighet för en bra integration. Tidigare har man ingått i IOP under flyktingkrisen 2015 tillsammans med liknande organisationer som har fungerat väldigt bra. Syftet med partnerskapet är därmed att tillsammans skapa en trygg plats för ukrainska flyktingar som omfattas av massflyktingsdirektivet.

2.2 Göteborgs kommun

Parter: Skyddsvärnet, Fryshuset och Göteborgs stad

Period för överenskommelse: Partnerskapet startade 2019. En uppföljning av arbetet under april-oktober 2019 visade på goda resultat och därför fortsatte partnerskapet 2020. Nu har socialnämnd Centrum beslutat att förlänga överenskommelsen om IOP mellan 2022 och 2023.

Syftet med partnerskapet är att skapa ökad trygghet i offentliga miljöer och att nå personer i social utsatthet, med särskilt fokus på ungdomar och unga vuxna, för att kunna ge dessa personer stöd utifrån deras situation. Beslutet om att fortsätta IOP med Göteborgs stad, Skyddsvärnet och Fryshuset handlade om att skapa ytterligare mervärden för målgruppen unga i sociala riskmiljöer och fortsätta öka tryggheten och fånga upp utsatta ungdomar i och omkring Nordstan i Göteborg.

I och med partnerskapet har målgruppen fått olika former av stöd. I lokalen Pop-In ungdom, som drivs av Skyddsvärnet, har unga fått hjälp med att söka jobb, hitta aktiviteter eller ta första steget ut ur ett missbruk. Under april-oktober 2019 besökte 205 ungdomar lokalen. En av verksamheterna på plats har varit förvaltningen Arbetsmarknad och vuxenutbildning, Göteborgs Stad. Fortsatta insatser till 2023 innebär bland annat fortsatta satsningar på en lokal där de unga kan få stöd, samt på Fryshusets mobila stödteam och Skyddsvärnets skyddsbuss.

2.3 Umeå kommun

Parter: Umeå pastorat, pingstkyrkan i Umeå och Umeå kommun

Period för överenskommelse: 2021–2023

Syftet med partnerskapet är att möjliggöra en mötesplats och ett akut natthärbärge för utsatta EU-medborgare och andra utsatta personer som inte är stadigvarande boende i Umeå. Den gemensamma samhällsutmaningen och målet med överenskommelsen handlar om att stärka individers egenmakt och bidra till social hållbarhet och inkludering för utsatta EU-medborgare som vistas tillfälligt i Umeå och som inte omfattas av det svenska socialförsäkringssystemet. Partnerskapet handlar även om att minska akut lidande och nöd från den utsatta målgruppen. Denna överenskommelse mellan Umeå kommun, Umeå pastorat och Umeå Pingstkyrkan syftar till att möta dessa samhällsutmaningar genom en öppen mötesplats och ett akut natthärbärge.

Umeå pastorat ska bidra till partnerskapet genom att bland annat bedriva en öppen mötesplats för den aktuella målgruppen. Mötesplatsen ska erbjuda stöd i aktuella frågor samt dusch och tvättmöjligheter Dessutom ansvarar Umeå pastorat för samordning av civilsamhällets insatser för den berörda målgruppen.

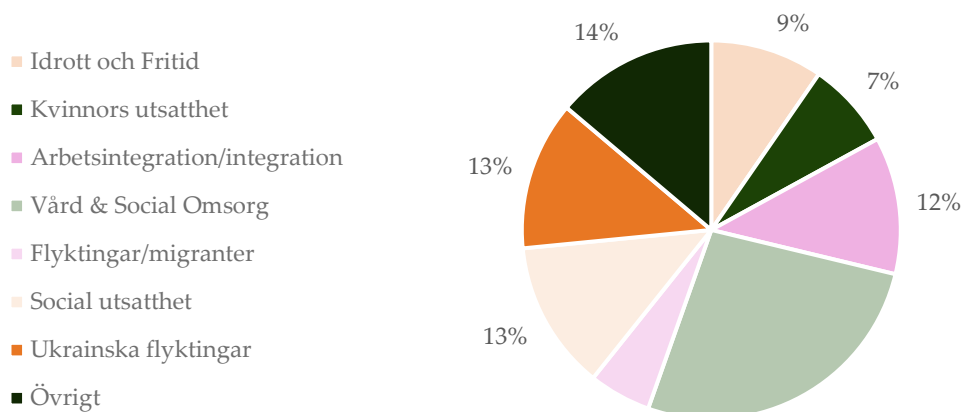
Pingstkyrkan ska erbjuda natthärbärge för vuxna där upp till 8 personer och natthärbärgat ska vara öppet dygnet runt. Umeå kommun ska bidra till överenskommelsen med finansiering av verksamheten för avtalsperioden. Dessutom ska kommunen bidra med kontakter inom socialtjänsten, Viva integration och andra berörda enheter. Umeå kommun ska ansvara för att bevaka utlysningar och eventuellt ansöka om extra medel för den verksamhet som ingår i överenskommelsen.

3 Sammanställning över aktiva IOP:er i kommuner och regioner

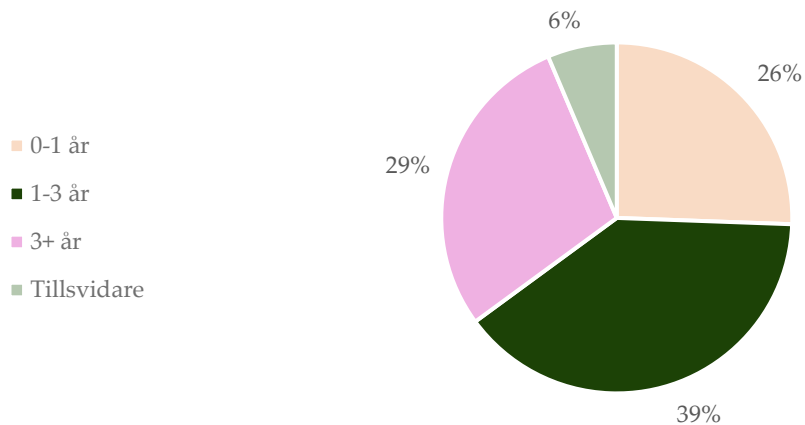
IOP finns inom många olika områden, vilket illustreras av vår sammanställning. I det första cirkeldiagrammet nedan sammanfattas de fokusområden som de 94 aktiva IOP:erna i rapporten har. Vissa IOP har överlappande fokusområden eller så finns det endast ett till två partnerskap inom samma kategori, dessa hamnar därmed under kategorin övrigt.

Det andra cirkeldiagrammet illustrerar längden på partnerskapen, ungefär 40 procent av partnerskapen har en tidsperiod på 1–3 år. Partnerskapen med längst tidperiod finner man inom vården medan övriga partnerskap vanligen förlängs med 1–2 år i taget.

IOP- fokusområden

Längd på partnerskapen

3.1 Aktiva IOP i Sveriges kommuner

3.1.1 Göteborg stad, Socialnämnd Centrum:

Idéburen aktör	Offentlig aktör	Innehåll
Passalen	Socialförvaltningen Centrum	2022-01-01–2023-12-31. Syftet är att fler unga med funktionsnedsättning ska kunna delta i fritidsverksamhetens aktiviteter och öppna mötesplatser. (Länk)
Skyddsvärnet och Fryshuset	Socialförvaltningen Centrum	2022–2023. Syftet är att skapa ökad trygghet i offentliga miljöer och att nå personer i social utsatthet, med fokus på ungdomar och unga vuxna för att kunna ge stöd utifrån deras situation.
Riksidrottsförbundet-SISU Västra Götaland	Idrotts- och föreningsnämnden, Socialnämnderna inom Göteborgs stad.	2022-01-01–2023-12-31. IOP gällande insatser för en trygg, aktiv och meningsfull fritid för barn och unga i åldrarna 7–25 bosatta i Göteborg. (Länk)

3.1.2 Göteborg stad, socialförvaltningen, ukrainska flyktingar

Idéburen aktör	Offentlig aktör	Innehåll
Reningsborg Aprikosgatan	Socialförvaltningen Sydväst	2023-01-01–2024-03-31. Erbjuder bra mottagande, goda boendemiljöer samt möjligheter för integration för de som omfattas av massflyktingsdirektivet.
Stiftelsen Bräcke diakoni	Socialförvaltningen Sydväst	2022-10-10–2024-03-31. Erbjuder stöd och hjälp till ukrainska flyktingar som omfattas av massflyktingsdirektiven.
Skyddsvärnet i Göteborg (Toftaåsen)	Socialförvaltningen Sydväst	2023-01-01–2024-03-31. Erbjuder stöd och hjälp till ukrainska flyktingar som omfattas av massflyktingsdirektiven.

Göteborgs Kyrkliga Stadsmission Bistånd & Entreprenad AB	Socialförvaltningen Sydväst	2022-09-15–2023-03-31 (förlängt). Erbjudas stöd och hjälp till ukrainska flyktingar som omfattas av massflyktingsdirektiven.
Skyddsvärnet i Göteborg (Lgh2)	Socialförvaltningen Sydväst	2022-09-01–2024-03-31. Erbjudas stöd och hjälp till ukrainska flyktingar som omfattas av massflyktingsdirektiven.
Göteborgs Räddningsmission (Lillekärr)	Socialförvaltningen Sydväst	2022-09-01–2023-03-31 (förlängt). Erbjudas stöd och hjälp till ukrainska flyktingar som omfattas av massflyktingsdirektiven.
Reningsborg	Socialförvaltningen Sydväst	2023-01-01–2024-03-31. Erbjudas stöd och hjälp till ukrainska flyktingar som omfattas av massflyktingsdirektiven.
Göteborgs Räddningsmission (Hjärterum)	Socialförvaltningen Sydväst	2022-08-01–2023-03-31 (förlängt). Erbjudas stöd och hjälp till ukrainska flyktingar som omfattas av massflyktingsdirektiven.
Göteborgs Kyrkliga Stadsmission Bistånd & Entreprenad AB (Stigbergsliden)	Socialförvaltningen Sydväst	2022-09-25–2023-03-31 (förlängt). Erbjudas stöd och hjälp till ukrainska flyktingar som omfattas av massflyktingsdirektiven.
Skyddsvärnet i Göteborg (Lgh 1)	Socialförvaltningen Sydväst	2023-01-01–2024-03-31. Erbjudas stöd och hjälp till ukrainska flyktingar som omfattas av massflyktingsdirektiven.
Reningsborg (Tättingegatan)	Socialförvaltningen Sydväst	2022-08-01–2023-03-31 (förlängt). Erbjudas stöd och hjälp till ukrainska flyktingar som omfattas av massflyktingsdirektiven.

3.1.3 Borås kommun

Idéburen aktör	Offentlig aktör	Innehåll
Allaaktivitetshuset för sverigefinländare	Vård och äldreomsorgen	2022-01-01–2023-12-31. Genom samverkan erbjudas finskspråkiga seniorer möjligheten att socialiseras samt kunna ta del av lunchservering och caféverksamheten. (även icke-medlemmar är välkomna). (Länk)

PRO Målsryd/Gånghester	Vård och äldrenämnden	2022-01-01–2024-12-31. Erbjudar aktiviteter och café för seniorer. Partnerskapet skapar förutsättningar för utveckling av verksamheten som möter de äldres behov. (Länk)
Guldkanten ideell förening	Vård och äldrenämnden	2023-01-01–2024-12-31. Verkar som mötesplats för äldreomsorgens målgrupp genom att erbjuda aktiviteter osv. (Länk)
IF Elfsborg	Arbetslivsnämnden	2021-01-01–2023-12-31. Partnerskapet vänder sig till unga i åldrarna 16–20 år som av olika anledningar inte går i gymnasieskolan. Genom samverkan vill man inspirera denna grupp till att återuppta studierna. (Länk)
KFUM Borås Basket	Arbetslivsnämnden	2023-01-01–2025-12-31. Erbjudar stöd och resurser till personer med funktionsnedsättning och hjälpa dem komma in i arbetsmarknaden. (Länk)
Hässleholms Ideella Paraplyorganisation, Arbetarnas bildningsförbund Sjuhärad	Fritids- och folkhälsonämnden	2022-02-01–2024-01-31. Minska segregationen genom att inkludera verksamheter, föreningar etcetera i olika forum. Genom samverkan inkludera allt fler röster för att öka tilliten till den offentliga sektorn. (Länk)

3.1.4 Malmö stad

Idéburen aktör	Offentlig aktör	Innehåll
Yalla Trappan	Arbetsmarknads- och socialförvaltning	2022-01-01–2023-01-01 (Förlängt fram till 2023-12-31). Partnerskapet syftar till att arbetslösa kvinnor, som har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden på grund av avsaknad av utbildning, arbetslivserfarenhet, tillräckliga språkkunskaper i svenska och/eller kontakter på arbetsmarknaden deltar i Yalla Trappans verksamhet Y-allas väg till arbete 2.0. (Punkt 35)

Malmö Fotbollsförening	Arbetsmarknads- och socialförvaltning	2021–2022. (Förlängt fram till 2023-12-31). (2015) Partnerskapet syftar till att delge deltagare inom arbetsmarknadsavdelningen arbetsmarknadsinsatser som leder till självförsörjning genom MFF:s Karriärakademis Karriärmatchning. (Punkt 36)
Stiftelsen Botildenberg	Arbetsmarknads- och socialförvaltning	2022-04-01–2024-03-31. Partnerskapet syftar till att arbetslösa Malmöbor närmar sig arbetsmarknaden och på sikt får ett arbete och når självförsörjning. (Länk)
Stiftelsen Skåne Stadsmission & Malmö Pingstförsamling	Arbetsmarknads- och socialförvaltning	2022–2024. Målet med partnerskapet är att tillsammans verka för att utsatta EU-medborgare som tillfälligt vistas i Malmö i en akut situation ges stöd utifrån basbehov, information och rådgivning samt att utveckla samverkan mellan parterna.
Fryshuset Malmö, Skåne Stadsmission, Svenska kyrkan Malmö, Röda Korset Malmökretsen, Värmestuga Ung	Arbetsmarknads- och socialförvaltning	2022-02-01–2024-04-30. Partnerskapet arbetar för att förhindra nöd hos unga genom tillgång till mat, tak över huvudet för natten och ge förutsättningar för unga att sköta en grundläggande hygien. IOP:t vill skapa ett socialt sammanhang för dessa individer samt fånga upp individer som har rätt till stöd från socialtjänsten eller andra myndigheter. (Punkt 35)
Fryshuset Malmö, Skåne Stadsmission, Svenska kyrkan, Värmestuga Vuxen	Arbetsmarknads- och socialförvaltning	2022-02-01–2024-04-30. Partnerskapet arbetar för att förhindra nöd hos personer över 25 genom tillgång till mat, tak över huvudet för natten och ge förutsättningar för människor att sköta en grundläggande hygien. IOP:t vill skapa ett socialt sammanhang för dessa individer samt fånga upp individer som har rätt till stöd från

		socialtjänsten eller andra myndigheter. (Punkt 34)
Rädda Barnen	Arbetsmarknads- och socialnämnden	2022-12-01–2023-11-30. Vänder sig till unga med tillfälligt uppehållstillstånd i Malmö, hjälper de komma ut i arbetsmarknaden samt erbjuda stöd och vägledning i kontakt med myndigheter osv. (Punkt 34)
Crossroads och Vinternatt	Arbetsmarknads- och socialnämnden	2022-01-01–2024-04-30. Genom samverkan erbjuda basbehov, tak över huvudet. Målgruppen för detta partnerskap är EU-medborgare som tillfälligt vistas i Malmö och befinner sig i en utsatt situation. (Punkt 33)
Föreningen Idrott för Handikappade (FIFH)	Funktionsstödsnämnden i Malmö Stad	2022-01-01–2023-12-31. Skapa möjlighet till en meningsfull fritid och fysisk träning för personer som har behov av att träna i en anpassad miljö. Samt, skapa förutsättningar för ökad självständighet. (Länk)

3.1.5 Umeå kommun

Idéburen aktör	Offentlig aktör	Innehåll
Umeå Stadsmission	Individ- och familjenämnden	2021-04-01–2025-12-31. Öppet hus och kök, akutboende, skyddat boende, barnverksamhet. (Länk)
Kvinno- och tjejjouren	Individ- och familjenämnden	2022-01-01–2024-12-31. Boende och stöttning till kvinnor som är utsatta eller har utsatts för våld eller hot om våld i nära relation, i behov av tillfälligt skyddat boende för sig och sina barn. (Länk)

Vän i Umeå	Individ- och familjenämnden	2022–2023. Integration och minskad ensamhet. Caféer, idrotts- och kulturaktiviteter, studiecirklar.
Umeå pastorat, Pingstkyrkan	Individ- och familjenämnden	2021-01-01–2023-04-30. Mötesplats och natthärbärge för EU-medborgare och andra ej stadigvarande i Umeå. (Länk)
Röda Korset	Gymnasie-och utbildningsnämnden	2022-08-01–2023-12-31. Genom samverkan erbjuda värdskap och samhällsguider för skyddsbehövande flyktingar från Ukraina. (Länk, s 9-10)

3.1.6 Kalmar kommun

Idéburen aktör	Offentlig aktör	Innehåll
FBC kalmarsund	Kalmar kommun	2022-07-01–2023-06-20. Syftet med partnerskapet är att ge unga en mötesplats för olika idrottsaktiviteter, en chans att röra på sig och testa på olika sporter utifrån Agenda2030, finns även fikastunder för seniorer. (Länk)
Kvinnojouren Kalmar	Kalmar kommun	2022-01-01–2024-12-31. Syftet med partnerskapet är att ge skydd till våldsutsatta kvinnor och barn med hjälp och stöd från kommunens medel. (Länk)
Stadsmissionen i Kalmar	Socialnämnden	2020-12-01–2023-11-30. Syftet med partnerskapet är att ge utsatta människor stöd och hjälp, samt bygga långsiktiga och hållbara lösningar. (Länk)

3.1.7 Värmdö kommun

Idéburen aktör	Offentlig part	Innehåll
Gustavsberg-Ingarö församling	Vuxenutbildnings- och arbetslivsnämnden	2023-01-01–2023-12-31. Syftet med partnerskapet är att underlätta för nyanlända kvotflyktingar att etablera sig i samhället genom samhällssamtal. (Länk)

Sportfiskarna	Utbildningsnämnden	2020–2023. Syftet med partnerskapet är att öka förståelsen för utomhuspedagogik kring fiske, samt erbjuda aktiviteter i naturen för unga under lov, och under skoltid med hjälp och stöd från kommunen. (Länk)
Kompis Sverige		2022-01-01–2024-12-31. Syftet med partnerskapet är att genom ökad finansiering skapa en länk för nyanlända att få integreras in i samhället genom att träffa etablerade svenskar genom samtal, träffar etc. (Länk)

3.1.8 Uppsala kommun

Idéburen aktör	Offentlig aktör	Innehåll
TRIS- Tjejers Rätt i Samhället	Arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden och kulturnämnden	2020-01-01–2023-12-31. Möjliggöra för barn, unga och kvinnor att vara en del av majoritetssamhället och skapa förutsättningar för dem att leva ett självvalt liv fritt från våld och förtryck. (Länk)
Uppsala Stadsmission	Socialnämnden	2022-01-01–2025-12-31. Erbjuder trygghetsskapande insatser för personer som befinner sig i social utsatthet, till exempel hemlösa eller personer som lider av psykisk ohälsa. (Länk)
Röda Korset	Arbetsmarknadsnämnden, kulturnämnden och socialnämnden	2020-01-01–2023-12-31. Ge stöd till människor som befinner sig långt från arbetsmarknaden, t. ex, nyanlända, asylsökande och övriga migranter i behov av socialt stöd, och hjälpa dessa människor att komma in i samhället, inkluderas och integreras. (Länk)

Gottsunda teater	Kulturnämnden	2022-01-01–2025-12-31. Stärka barn och ungas tillgång till kultur i Gottsunda. Partnerskapet ämnar till att erbjuda en plats för unga att utvecklas med hjälp av Uppsala kommuns finansiering. (Länk)
Fyrisgården	Kulturnämnden, omsorgsnämnden, idrott- och fritidsnämnden	2020-01-01–2023-12-31. Skapa förutsättningar för trygga och goda möjligheter till kultur för folk med funktionsnedsättningar. Samt erbjuda utbildning, aktivitet, workshops osv. (Länk)
Nyby vision	Arbetsmarknadsnämnden	2021-01-01–2024-12-31. Kompetenshöjande insatser för utrikesfödda, integration samt inträde till arbetsmarknaden. (Länk)
RF-SISU Uppland	Kulturnämnden	2022-01-01–2025-12-31. Socialt och aktivt deltagande i idrott, en jämlik och god hälsa till vuxna, barn och ungdomar. (Länk)
Diakonistiftelsen Samariterhemmet, äldrecenter	Äldrenämnden	2017-05-01–2019-12-31, förlängdes till 2021-12-31, nya tidsperioden 2022-01-01–2023-12-31. Stöd och verksamhet för att bidra till att minska ensamheten hos äldre. (Länk)
Uppsala KFUK-KFUM	Kulturnämnden, idrott- och fritidsnämnden	2020-01-01–2023-12-31. Främjande insatser med idrotts- och fritidsverksamheter för barn och unga. (Länk)

3.1.9 Stockholm stad

Idéburen aktör	Offentlig aktör	Innehåll
Brottsofferjouren Stockholm-Gotland, Brottsofferjouren Södra Stockholm & Brottsofferjouren Västerort	Avdelningen för socialtjänstavdelningen och administrativa avdelningen	2022-04-01–2023-12-31 (Dock längst till och med 2025-12-31). Partnerskapet vill bland annat bidra till att brottsofferstödet i staden ges på bästa möjliga sätt, att stödet till brottsoffer är likvärdigt i hela kommunen samt att partnerskapet ökar samverkan mellan staden och brottsofferjouren. (Länk)
Rädda Barnen, Svenska Röda Korset, Stockholms Stadsmission	Avdelningen för stadsövergripande frågor och administrativa avdelningen.	2022-01-01–2023-12-31. Verksamhet för ensamkommande barn, ungdomar och vissa unga vuxna som helt eller delvis står eller riskerar att hamna, utanför samhällets insatser. (Länk)
Convictus, Frälsningsarmén, Ny Gemenskap och Stockholms Stadsmission	Socialförvaltningen	2022-05-01–2023-04-30. Att ge stöd till EU-medborgare utan försörjning eller bostad i Sverige, genom att bland annat lindra nöd, upptäcka akuta behov och erbjuda information om rättigheter och skyldigheter. (Länk)
Stiftelsen 1000 Möjligheter	Avdelning för stadsövergripande sociala frågor, socialtjänstavdelningen och administrativa avdelningen	2021–2022 (Förnyad 2022-04-01–2023-03-31). Partnerskapet vill bland annat förebygga våld i ungas relationer, öka kunskapen bland unga om våld i ungas relation samt att nå fler våldsutövare i syfte att få dem att sluta använda våld.

3.1.10 Stockholms stadsdelsnämnd, Rinkeby-Kista

Idéburen aktör	Offentlig part	Innehåll
Fryshuset	Rinkeby-kista stadsdelsnämnd	2023-01-01–2023-12-31. (Löpte ut vid årsskiftet, därav förlängt i 1 år). Huvudsakliga målen är att erbjuda aktivitet, utbildning samt erbjuda en säker plats för barn och unga. (Punkt 13)
Husby konst och hantverksförening	Rinkeby-kista stadsdelsnämnd	2023-01-01–2023-12-31. (Löpte ut vid årsskiftet, därav förlängt i 1 år). Vänder sig till barn och erbjuder olika typer av aktiviteter inom ramen för konstskapande. (Punkt 14)
Löparakademin	Rinkeby-kista Stadsdelsnämnd,	2023-01-01–2023-12-31. Genom samarbete erbjuda ungdomsprogram, sommarprogram, samt lilla kista loppet i samverkan med närliggande verksamheter. (Punkt 16)
Rinkeby Folkets hus	Rinkeby-kista Stadsdelsnämnd	2023-01-01–2023-12-31. Erbjuder språkträning, hantverkscurser för kvinnor samt läxhjälp för unga. Finns även täta samarbeten med somaliska autism- och Aspergersföreningen. (Punkt 17)
Kista Sport Club	Rinkeby-kista Stadsdelsnämnd	2023-01-01–2023-12-31. Genom samverkan utbilda ungdomsledare, erbjuda olika sporter, familjeaktiviteter, kvinnoträffar etc. (Punkt 15)
Studiefrämjandet	Rinkeby-kista Stadsdelsnämnd, 18	2023-01-01–2023-12-31. Erbjuder en plats för utrikesfödda och barnfamiljer att delta i olika utbildningar och aktiviteter. (Punkt 18)
Studieförbundet Vuxenskolan i Stockholm	Socialförvaltningen	2022-04-01–2023-12-31. Utbildningsinsatser som stärker vuxna kvinnor och män inskrivna i boendeenhetens verksamheter. (Länk)

3.1.11 Övriga kommuner med 1–2 aktiva IOP

Idéburen aktör	Offentlig part	Innehåll
SPF Seniorerna Stångby	Vård- och omsorgsförvaltningen Lund	2023-02-01 – 2024-01-31. Syftet med partnerskapet är att motverka ensamhet hos äldre. (Länk)

Brottsofferjouren Norrbotten	Pajala Kommun	Genom samverkan erbjuda stöd och resurser för brottsoffer (Länk).
Kvinnojouren Ellinor och Tjejjouren Beata	Linköping Kommun	2020-01-01–2024-12-31. Genom samverkan arbeta förbyggande kring våld i nära relationer. (Länk)
Kvinnojouren Karlskrona	Karlskrona Kommun	2022-01-01–2024-12-31. Genom samverkan arbeta förebyggande kring våld i nära relationer. (Länk)
Stiftelsen fryshuset och mellanstaden	Karlskrona Kommun	Syftet är att bryta segregationen och skapa en ny mötesplats för ungdomar. Partnerskapet vill arbeta långsiktigt kring att öka tryggheten och nå ut till fler ungdomar. (Länk)
Västerås Stadsmission	Västerås kommun, Individ- och familjenämnden	2021-01-01–2023-12-31. Genom samverkan nå ut till de grupper som lever i social utsatthet. Bidra till ökat uppmärksamhet gällande missbruk och psykisk ohälsa. (Länk)
Kvinnohuset	Västerås kommun, Individ- och familjförvaltningen	2021–2023. Öka behovet av stöd till verksamheter likt Kvinnohuset. Det har tidigare funnits ett avtal avsett för perioden 2017–2020, behovet finns fortfarande och därmed förlängs avtalet till och med 2023. (Länk)
Brottsofferjouren	Västerås kommun, Individ- och familjförvaltningen	2021–2023. Genom samverkan bidra till ökade resurser som bistå brottsoffers behov av stöd och hjälp. (Länk)

3.2 Aktiva IOP i Sveriges regioner

3.2.1 Västra Götalandsregionen

Idéburen aktör	Offentlig aktör	Innehåll
Göteborgs parasportförbund	Västra götalandregion via Göteborgs hälso-och sjukvårdsnämnd	2021-01-01–2022-12-31. (Förlängt fram till 2024-12-31) Syftet med partnerskapet är att erbjuda praktisk träning för personer med funktionsnedsättning och som behöver hjälpmedel, detta med stöd från Göteborgs hälso- och sjukvårdsnämnd i VGR. (Länk)
LaSSe brukarstödcenter	Västra götalandregion via Göteborgs hälso-och sjukvårdsnämnd	2023-01-01–2027-12-31. Syftet med partnerskapet är att ge kvalificerad rådgivning till personer med funktionsnedsättning. Verksamheten erbjuder även informations-och gruppk aktiviteter. (Länk)
Mobilitetscenter i Göteborg	Västra götalandregion via Göteborgs hälso-och sjukvårdsnämnd	2022-01-01–2026-12-31. Syftet med partnerskapet är att erbjuda kompetens och resurser kring trafikmedicinska frågor samt erbjuda körkortsmedicinska utredningar. Stärka livskvaliteten och ge förutsättningar för ett värdigt liv för individer. (Länk)
SHEDO (Self Harm and Eating Disorder Organization)	Västra götalandregion	2022-01-01–2026-12-31. Syftet med partnerskapet är att arbeta förebyggande kring självskadebeteende och psykisk ohälsa. I samverkan utbilda personal som kan möta målgruppens behov men även anhöriga. (Länk)
Skyddsvärnet Göteborg	Västra götalandregion via Göteborgs hälso-och sjukvårdsnämnd	2022-01-01–2026-12-31. Syftet med partnerskapet är att ge allt fler som kommit ut från kriminalvården tillgång till en socialmedicinsk mottagning. Genom en socialmedicinsk mottagning kan man fånga upp allt fler med högriskfaktor för fortsatt kriminalitet. (Länk)
Bräcke Diakoni	Västra götalandregion via Göteborgs hälso-och sjukvårdsnämnd	2021-01-01–2022-12-31. (förlängt fram till 2024). Metodbaserad stödgruppsverksamhet som vänder sig till barn och unga som förlorat en nära anhörig. Genom samarbetet kan man tillsammans utveckla regionens totala utbud av insatser för barn i sorg. (Länk)

Svenska Kyrkan, Föreningen Kraftens Hus sjuhärad i Borås	Västra götalsregion	2022-01-01–2026-12-31. Syftet med partnerskapet är att bedriva en stödverksamhet för barn, ungdomar och vuxna när en nära anhörig avlidit. (Länk)
Svenska Röda Korset	Västra götalsregion via Göteborgs hälso-och sjukvårdsnämnd	2021-09-01–2026-12-31. Syftet med partnerskapet är erbjuda traumavård och stöd till flyktingar och andra migranter med psykisk ohälsa till följd av krig, tortyr osv. (Länk)
Svenska Röda Korset Behandlingscenter Skövde	Västra götalsregion via östra hälso-och sjukvårdsnämnd	2022-01-01–2026-12-31. Syftet med partnerskapet är erbjuda traumavård och stöd till flyktingar och andra migranter med psykisk ohälsa till följd av krig, tortyr osv. (Länk)
Svenska Röda Korset Restad Gård, Vänersborg	Västra götalsregion via norra hälso-och sjukvårdsnämnd	2022-01-01–2024-12-31. Syftet med partnerskapet är erbjuda traumavård och stöd till flyktingar och andra migranter med psykisk ohälsa till följd av krig, tortyr osv. (Länk)

3.2.2 Region Gotland

Idéburen aktör	Offentlig aktör	Innehåll
Frivilliga försvarsorganisationers samarbetskommitté (FOS) och kyrkliga samfund genom Röda Korset Gotland	Region Gotland, regionstyrelsen	2023-01-01–2025-12-31. Genom samverkan höja krisberedskap vid samhällsstörningar. Tillsammans vill man arbeta förebyggande kring civilt försvar, samt öka engagemang och kunskap kring civilt försvar.
Röda Korset Gotland	Region Gotland, regionstyrelsen	2022-01-01–2024-12-31. Partnerskapet riktar sig främst till afganska flyktingar. Genom samverkan vill man minska nöden, förbättra integrationsprocessen samt underlätta för nya gotlänningar att etablera sig i samhället.

3.2.3 Region Östergötland

Idéburen aktör	Offentlig part	Innehåll
Linköping Stadsmission	Hälso- och sjukvårdsnämnden	2022-05-01–2024-03-14. Syftet med partnerskapet är att tillsammans hjälpa hemlösa och se till så att de har tillgång till en jämlik sjuk- och tandvård. Detta genom att stödja och vägleda individen till lämplig vårdgivare.
Stadmissionshälsan	Hälso- och sjukvårdsnämnden	2020-03-15–2022-03-14 (Förlängt till 2024-03-14). Arbetar ur ett socialmedicinskt perspektiv genom att möta individer som lever i social utsatthet. Erbjuder vård vid lättare sjukdomstillstånd samt vägleda individer till lämplig vårdgivare vid svårare sjukdomstillstånd.
Nova Huset	Hälso- och sjukvårdsnämnden	2023-01-01–2024-12-31. Genom samverkan erbjuda stöd till personer som blivit utsatta för sexuellt våld.
Funktionsrätt Östergötland	Region Östergötland	2020-01-01–2023-12-31. Syftet med partnerskapet är att erbjuda ledsagarservice för personer som är i behov av ledsagning. Genom samverkan vill man uppnå regionens funktionshinderspolitiska program – <i>delaktighet och tillgänglighet</i> för alla.

3.2.4 Region Värmland

Idéburen aktör	Offentlig part	Innehåll
Fritidsbanken	Region Värmland	2020-12-18–tills vidare. Syftet med partnerskapet är att investera i parasport och fritidshjälpmedel för att främja en god och jämlik hälsa oavsett socioekonomisk bakgrund. Målgruppen för detta partnerskap är alla, från barn till seniorer samt individer med funktionsnedsättning.
Nätverket Värmlands idéburna	Region Värmland	2021-06-01–tills vidare. Genom samverkan kan idéburna aktörer lyftas fram som en väsentlig part av välfärdens utveckling. Partnerskapet skapar möjligheter för den

		idéburna sektorn att främja kunskapsdelande i större utsträckning.
Synskadades Riksförbund (SRF)	Region Värmland	2021-09-06–tills vidare. Partnerskapet ämnar till att säkra tillgången till talad information för personer med synnedsättning.
Brottsofferjourerna i Värmland	Region Värmland	2021-12-13–tills vidare. Erbjuder kvalificerad rådgivning och råd till brottsoffer för att förbättra folkhälsan då antalet brott har ökat vilket har en negativ effekt på folkhälsan.
Funktionsrätt Värmland	Region Värmland	2021-12-13–tills vidare. Partnerskapet vänder sig till individer med funktionsnedsättning för att verkliga deras funktionsrätt. Genom samverkan finns goda möjligheter till att synliggöra målgruppen och deras behov.
Suicide Zero	Region Värmland	2022-03-25– tills vidare. Syftet med partnerskapet är att arbeta förebyggande kring självmord. Tillsammans vill partnerskapet uppnå nollvisionen som beslutades av Sveriges riksdag 2008.

3.2.5 Region Skåne

Idéburen aktör	Offentlig part	Innehåll
Svenska Röda Korset	Malmö stad genom Arbetsmarknads- och socialnämnden samt Region Skåne genom Hälso- och sjukvårdsnämnden	2021-01-01–2024-12-31. Ett behandlingscenter som har till uppgift att rehabilitera och ge god hälso- och sjukvård till tortyr- och krigsskadade flyktingar samt minska lidandet i sviterna av krig och tortyr. Syftet är att erbjuda aktiviteter, stärka barnen och hitta sätt för dem att må bra, och att stärka föräldrarna i deras föräldraroll samt att stärka relationer inom familjen. (Länk)
Nätverket idéburen sektor Skåne	Region Skåne	2021-01-01–2024-12-31. Bidra till målbilden som utformats i Överenskommelsen Skånes regionala utvecklingsplan som innefattar

		flertal delar som ska främja regionens tillväxt. (Länk)
--	--	---

4 Sammanställning tidigare IOP

Idéburen aktör	Offentlig part	Innehåll
Bräcke diakoni, Coompanion, Göteborgs Räddningsmission, Göteborgs Stadsmission & Rädda barnen	Göteborg stad - Stadsdelsförvaltningen Angered, Bostad AB Poseidon, Social resursförvaltning och Idrotts och föreningsförvaltningen	AVSLUTAD. 2019–2022. Partnerskapet har bland annat som mål att minska ojämlikheter i Hjällbo och Lövgärdet, skapa en tryggare tillvaro för alla i Hjällbo och Lövgärdet, samt att skapa en ökad tillit mellan människor och till samhällets institutioner
Majornas Samverkansförening, Familjebostäder i Göteborg AB och Wallenstam AB.	Göteborg stad - Socialförvaltningen Centrum	AVSLUTAD. 2022–2022. Syftet med partnerskapet är att genom samsyn, gemensamma mål och samverkan mobilisera lokalsamhället för att stärka det förebyggande och främjande grannskapsarbetet inom områdena kultur, fritid, trygghet och folkhälsa.
Frivilligcentralen Oscar	Göteborg stad - Socialförvaltningen Centrum	AVSLUTAD. 2022–2022. Motverka ofrivillig ensamhet. Stärka möjlighet till delaktighet och inflytande till individer svåra att nå.
Frivilligcentralen Pärnan	Göteborg stad - Socialförvaltningen Centrum	AVSLUTAD. 2022-01-01–2022-12-31. Sänka tröskeln för deltagande i staden. Detta genom att främja lokala mötesplatser där invånarna själva kan organisera sig i frågor de finner intressanta.
Föreningen resurscentrum för kvinnor i Malmö, Winnet Malmö	Malmö stad - Hälsa, vård & omsorgsnämnden	AVSLUTAD. 2020–2022. Insatser för att bidra till att minska ofrivillig ensamhet hos utrikesfödda äldre kvinnor.

Röda Korsets behandlingscenter för krigsskadade och torterade (RKC) (hittar ej länk)	Malmö stad - Arbetsmarknads- och socialförvaltning	AVSLUTAD. 2022–2022. Partnerskapet syftar till att deltagande kvinnor och män erbjuds tillgång till specialiserad vård inom ramen för deras handlingsplan. Samt får förbättrade förutsättningar att närma sig arbetsmarknaden och bli självförsörjande.
Föreningen Hela Människan i Malmö	Malmö stad - Arbetsmarknads- och socialförvaltning	AVSLUTAD. 2021–2022. Verksamheten Noomi vill skapa ett socialt skyddsnät för kvinnor som arbetar på massagesalonger där de riskerar exploatering och förbättra tillgång till anständiga arbetsvillkor
Brottsofferjouren	Umeå kommun - Individ- och familjenämnden	AVSLUTAD. 2018–2022. Stöd till brottsutsatta samt till anhöriga och vittnen.
BRIS	Stockholm stad - Stadsövergripande sociala frågor och administrativa avdelningen	AVSLUTAD. 2019–2020. Erbjudande och göra stödgruppsverksamhet tillgängliga för barn placerade i familjehem och på lång sikt stärka barnets psykiska hälsa.

4.1 Några tidigare IOP mer ingående

4.1.1 Malmö stad

Internationella kvinno föreningen i Malmö och Malmö stad

Carpe Sophia

Period för överenskommelse: 2015–2018.

Carpe Sophia var ett program där utrikesfödda kvinnor, boende i Malmö, fick stöttning att komma in på arbetsmarknaden. Syfte med partnerskapet var att delge arbetslösa kvinnor i ålder 20–50, arbetsmarknadsinsatser som leder till självförsörjning genom Internationella Kvinno föreningen i Malmös Mentorsprogram för ökad sysselsättning. Målet för verksamheten var att minst 50% av deltagarna skulle erhålla anställning vid satsningens avslut. Målet var även att deltagarna bland annat skulle uppleva förbättrad möjlighet till anställning samt ökad kompetens och ökad självkänsla. Efter avslutat partnerskap fick 63,5 % av deltagarna anställning, dessutom upplevde majoriteten av deltagarna förbättrad möjlighet till anställning, ökad kompetens och ökad självkänsla (detta utifrån samtal med verksamhetsledaren för Internationella kvinno föreningen i Malmö).

Länk till IOP- avtal: <https://docplayer.se/6619579-Ideburet-offentligt-partnerskap-internationella-kvinnoforeningen-malmo.html>

4.1.2 Stockholm kommun

Street Minds, Street Business och Enskede-Årsta-Vantörs stadsförvaltning

Street minds

Period för överenskommelse: 2021–2022

Partnerskapet vill genom gemensamma krafter erbjuda betalda arbeten/sysselsättning för människor som på olika sätt lever i social utsatthet på grund av exempelvis missbruk, hemlöshet eller psykisk ohälsa, och som står utanför ordinarie arbetsmarknadsinsatser. Street Minds vill genom sitt arbete främja entreprenörskap utifrån individens intresse- och kompetensområde och syftar till att erbjuda ett första steg in till ordinarie arbetsmarknadsinsatser för personer som uppstår ekonomiskt bistånd och som saknar egen inkomst. Målet med partnerskapet är dessutom att målgruppen, på längre sikt, ska få kontakter och goda referenser, en egen försörjning samt en plats på arbetsmarknaden.

I samverkan med Street Business, samlar Street Minds deltagare från målgruppen och utvecklar olika verksamhetsidéer, som i vissa fall blir kommersiella, vilket administreras av Street Business. Deltagare som deltagit med försäljningsverksamhet under ett års tid i Street Business erbjuds därefter medlemskap i den ekonomiska föreningen, som deltagare och med rösträtt/inflytande i arbetskooperativet.

4.1.3 Örebro kommun

Örebro stadsmission och Örebro kommun.

Överenskommelse om IOP gällande natthärbärges verksamheten Vinternatt & Crossroads för utsatta EU/EES-medborgare.

Period för överenskommelse: Överenskommelsen var avsedd för perioden 2018 – 2020.

Partnerskapet förlängdes med ett år till att även gälla 2021.

Genom IOP bedrev Örebro stadsmission och Örebro kommun natthärbärgets Vinternatt samt råd- och stöd verksamheten Crossroads. Partnerskapet syftade till att avhjälpa akut nöd hos gruppen utsatta EU/EES-medborgare som befinner sig i kommunen. Genom att erbjuda akuta sovplatser under den kallaste tiden på året förhindras människor att frysa ihjäl på grund av brist på skydd från kyla. Syftet med partnerskapet var också att, på en strategisk nivå och i samverkan med fler samhällsaktörer, motverka framväxten av ett parallellsamhälle som ytterligare ökar utsattheten hos målgruppen. Örebro Stadsmission hade i denna överenskommelse ansvar för att bidra med bland annat drift av verksamheten i natthärbärgets, volontärinsatser samt att samordna en bredare dialog och samverkan mellan relevanta aktörer, exempelvis bedrev Örebro Stadsmission

verksamheten Crossroads i samarbete med Läkare i Världen. Örebro kommun hade i detta partnerskap ansvar för att bland annat bidra med ekonomiska medel samt att möjliggöra utökat samarbete i syfte att motverka framväxten av ett parallellsamhälle.

4.1.4 Uppsala kommun

Uppsala Rödakorskrets och Uppsala kommun (genom arbetsmarknadsnämnden, kulturnämnden och socialnämnden).

Integration, etablering och migration. Insatser för nyanlända, asylsökande och migranter.

Period för överenskommelse: Överenskommelsen var avsedd för perioden 2017 till och med 2019. I april 2019 beslutade nämnden att uppdra till förvaltningen att arbeta fram en reviderad överenskommelse om IOP för perioden 2020 till och med 2022.

Målgrupper för överenskommelsen är barn, unga och vuxna personer i alla åldrar som är nyanlända, asylsökande, papperslösa eller övriga migranter i behov av socialt stöd. Behoven och därmed behovsbeskrivningen ser annorlunda ut idag i förhållande till när nuvarande partnerskap ingicks med anledning av den förändrade situationen gällande mottagande av asylsökande och nyanlända nationellt. Den övergripande målsättningen med överenskommelsen är att genom samverkan mellan Svenska Röda Korset och Uppsala kommun ge möjligheter till en ökad och fungerande integration i Uppsala och att genom detta öka tryggheten och samhörigheten i samhället i stort. Detta ska bland annat ske genom att erbjuda målgruppen en sammanhållen information om möjligheter till arbete, hälsofrämjande insatser, fritidsaktiviteter, samhällsintegration, kris- och psykosocialt stöd och vägledning i det nya samhället.

Länk till IOP: <https://www.uppsala.se/contentassets/2d65b125f66f4b688e680dd06e5ff969/9-scen-overenskommelse-iop-roda-korset.pdf>

5 Slutord

Idéburet offentligt partnerskap (IOP) är en samverkansform som ökar i kommuner och regioner. Denna exempelsamling syftar till att belysa mångfalden inom partnerskapen, visa hur dessa är utformade och förhoppningsvis inspirera fler inom både den offentliga och den idéburna sektorn att teckna IOP för att lösa samhällsutmaningar av olika slag.

IOP är en bra samverkansform för att främja utveckling i kommuner och regioner inom områden där det råder brist på särskild kompetens. Inte minst bidrar IOP till långsiktiga samarbeten som på sikt kan lösa komplexa samhällsproblem, samtidigt som civilsamhället och den idéburna sektorn främjas.

I avsnitt 6 listas lästips och riktlinjer för er som är intresserade av att läsa på samt ingå i IOP.

Detta är en exempelsamling. Har vi missat några IOP:er som du känner till? Hör gärna av dig till info@famna.org så uppdaterar vi listan.

6 Lästips och riktlinjer för att ingå i idéburna offentligt partnerskap (IOP)

Berglund, A. (2017) *"Civilsamhället som utvecklingskraft, demokratiaktör och samverkanspartner"*. SKL.

<https://skr.se/download/18.5627773817e39e979ef5d0e2/1642496925923/7585-498-4.pdf>

Aflaki, I, Eriksson, H & Schneider, T. (2016–2017). *Utmaningar och framgångsfaktorer för att initiera, genomföra och anpassa ett idéburet - offentligt partnerskap* – Ett kunskapsunderlag från följeforskning av IOP Ensamkommande i Göteborg 2016–2017. Göteborg: Chalmers University of technology <http://kau.diva-portal.org/smash/get/diva2:1146377/FULLTEXT02.pdf>

Långsiktig investering i ensamkommande barn och unga.

https://www.brackediakoni.se/sites/default/files/attachments/arsredovisning_for_mervard_esinsatser_2016.pdf

Idéburet Offentligt Partnerskap – Vägledning. SOU 2019:56.

<https://www.regeringen.se/contentassets/978c3f825a704a9696e10dbb5ce40086/ideburet-offentligt-partnerskap---vagledning-sou-201956.pdf>

<https://natverket.org/wp-content/uploads/IOP-handledning.pdf>

<https://www.upphandlingsmyndigheten.se/statsstod/riktade-vagledningar/hur-kan-kommuner-finansiera-eller-anskaffa-skyddat-boende/ideburet-offentligt-partnerskap-iop/>

<https://www.famna.org/wp-content/uploads/2022/05/Exempelsampling-Id%C3%A9buret-Offentligt-Partnerskap.pdf>

<https://nysta.nu/onewebmedia/Nystarapporten.pdf>